

Νεοφύτου Άντρη
Σπουδάστρια του τμήματος ΧΡΗΜ.ΕΛ
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τ.Ε.Ι Καλαμάτας

Η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου: Δομή, Λειτουργία και
ο ρόλος της στον Κυπριακό Χρηματοοικονομικό
κλάδο, προβλήματα και προοπτικές

Καλαμάτα, Μάιος 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

- 1.1 Κυπριακή οικονομία
- 1.2 Το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου

2. ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΡΟΣ

2.1.Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

- 2.1.1. Γενικά
- 2.1.2. Οργανική δομή
- 2.1.3. Η Κυπριακή οικονομία μετά την Τούρκικη εισβολή και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου.
- 2.1.4. Διαχείριση δημόσιου χρέους
  - 2.1.4.α. Εσωτερικό Δημόσιο Χρέος
  - 2.1.4.β. Εξωτερικό Δημόσιο Χρέος
- 2.1.5. Μέτρα καταπολέμησης του ξεπλύματος παράνομου χρήματος
- 2.1.6. Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής
  - 2.1.6.α. Πλαίσιο Άσκησης Νομισματικής πολιτικής
    - I. Πράξεις ανοικτής αγοράς
    - II. Πάγιες Διευκολύνσεις
    - III. Ελάχιστα αποθεματικά
  - 2.1.6.β. Πλαίσιο Άσκησης Συναλλαγματικής Πολιτικής
- 2.1.7. Ενέργειες της Κεντρικής τράπεζας Κύπρου για την πλήρη εναρμόνιση της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 2.1.8. Ρύθμιση και εποπτεία του τραπεζικού τομέα
  - I. Εγχώριος Τραπεζικός Τομείς
  - II. Ο Διεθνής Τραπεζικός Τομέας
  - III. Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές
- 2.1.9. Προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ: Κριτήρια σύγκλισης (κριτήρια του Μάαστριχ)

2.2. Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ

- 2.2.1. Ιστορική αναδρομή σύνδεσης της Κυπριακής Λίρας με ξένα νομίσματα:
- 2.2.2. Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) και τα στάδια που προηγήθηκαν μέχρι την πλήρη υλοποίηση της.
- 2.2.3. Ένταξη της Κύπρου στην Ευρωζώνη και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου στην εισαγωγή του νέου νομίσματος.
- 2.2.4. Οργανωτική δομή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου όσον αφορά την υιοθέτηση του ευρώ.
- 2.2.5. Ημερομηνίες χρονοδιαγράμματος εισαγωγής του ευρώ
- 2.2.6. Μετατροπή των τιμών σε ευρώ
- 2.2.7. Περίοδος παράλληλης κυκλοφορίας κυπριακών λιρών και ευρώ (1-31 Ιανουαρίου 2008)
- 2.2.8. Βασικές επιδιώξεις του εθνικού σχεδίου δράσης
- 2.2.9. Καλές Πρακτικές για τη διευκόλυνση της μετάβασης στο Ευρώ
- 2.2.10. Οφέλη και προκλήσεις από την υιοθέτηση του ευρώ

3. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1.1. Κυπριακή Οικονομία

Η Κύπρος είναι μικρή ανοικτή οικονομία, με τον τουρισμό και τις υπόλοιπες υπηρεσίες να αποτελούν το κινητήριο μοχλό. Χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό πραγματικής και ονομαστικής σύγκλισης με την Ευρωπαϊκή Ένωση, με το κατά κεφαλή ΑΕΠ να κυμαίνεται στο 84% και το επίπεδο παραγωγικότητας να κυμαίνεται στο 70-75% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει ικανοποιητική πορεία με το μέσο ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας να υπολογίζεται γύρω στο 4% σε πραγματικούς όρους, σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ που κυμαίνεται στο 2%. Η ικανοποιητική διεύρυνση της οικονομικής δραστηριότητας αντικατοπτρίζεται και στην αγορά εργασίας, με σχετικά ψηλό επίπεδο απασχόλησης, με το ποσοστό της εγγεγραμμένης ανεργίας για το 2005 να εκτιμάται γύρω στο 3,8% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και με βάση την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού να κυμαίνεται γύρω στο 5,4%.

Ο 'δομικός' πληθωρισμός, από τον οποίο εξαιρούνται οι προσωρινού χαρακτήρα επιπτώσεις, περιλαμβανομένων και των επιπτώσεων από την αύξηση της τιμής του αργού πετρελαίου, που, ως εκ τούτου, αντικατοπτρίζει την πραγματική εικόνα σε ότι αφορά τη διαμόρφωση του γενικού επιπέδου τιμών, κυμαίνεται τα τελευταία χρόνια σε χαμηλά επίπεδα γύρω στο 2%, που συνεπάγεται διατήρηση συνθηκών σταθερότητας των τιμών.

Επιπλέον, παρατηρείται, τα τελευταία δύο χρόνια, αξιόλογη βελτίωση στα δημόσια οικονομικά. Το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2005 μειώθηκε στο 2,4% του ΑΕΠ έναντι 4,1% του ΑΕΠ το 2004, ικανοποιώντας για πρώτη φορά από το 2001 το σχετικό κριτήριο σύγκλισης της Συνθήκης του Μάαστριχ. Η προβλεπόμενη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κατά το 2005 έχει προέλθει από την εφαρμογή των μέτρων που περιλαμβάνονται στο Αναθεωρημένο Πρόγραμμα Σύγκλισης. Επισημαίνεται ότι ο στόχος για πλήρη εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα, ο οποίος

αποτελεί υποχρέωση μας ως χώρα μέλους του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών II (ΜΣΙ II) απαιτεί την έγκαιρη εφαρμογή και των υπολοίπων μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, που περιλήφθηκαν στο πιο πάνω Πρόγραμμα. Τα μέτρα αυτά είναι διαρθρωτικής φύσεως και στοχεύουν, μεταξύ άλλων, στην αύξηση των δημοσίων εσόδων, κυρίως μέσω της βελτίωσης της φόρο-εισπρακτικής ικανότητας των αρμοδίων τμημάτων/ υπηρεσιών του Κράτους και της πάταξης της φοροδιαφυγής καθώς και στη συγκράτηση του ρυθμού μεγέθυνσης των δημοσίων δαπανών, ιδιαίτερα των δαπανών καταναλωτικής φύσεως, σε επίπεδα ουσιαστικά χαμηλότερα της αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ.

Η πολιτική δημοσιονομικής εξυγίανσης που με επιτυχία εφαρμόζει η Κυβέρνηση, χρειάζεται να συνεχιστεί και να ενδυναμωθεί, δεδομένου ότι αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την οικονομική και κοινωνική ανέλιξη της Κύπρου και διαμορφώνει στέρεες βάσεις για την επιτυχή υιοθέτηση του ευρώ.

Η κυπριακή οικονομία έχει το μεγάλο πλεονέκτημα της ευρωστίας και της μακροοικονομικής σταθερότητας, που επιβεβαιώνεται συχνά από τις θετικές αξιολογήσεις και σχόλια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και άλλων διεθνών οργανισμών. Η Επιτροπή έχει επανειλημμένα επιβεβαιώσει ότι η Κύπρος πληρεί τόσο τα οικονομικά όσο και τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης. Επιπλέον, η ετήσια έκθεση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για το 2002 κατατάσσει την Κύπρο στην 26η θέση διεθνώς όσον αφορά το δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης.

Κατά την περίοδο 1999-2002 η κυπριακή οικονομία παρουσίασε ρυθμό αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π) της τάξης του 4,1% σε πραγματικούς όρους και 3,4% κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2004. Σε σύγκριση με τον μέσο όρο της αύξησης του Α.Ε.Π στις υπό ένταξη χώρες και στην Ευρωζώνη, το ποσοστό του Α.Ε.Π της Κυπριακής οικονομίας είναι ευνοϊκό. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η ανάπτυξη αυτή καταγράφηκε σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης, χαμηλού πληθωρισμού, σταθερού και ισχυρού νομίσματος, καθώς και σχετικά χαμηλού δημοσιονομικού

ελλείμματος. Επίσης, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το 2002 το κατά κεφαλήν εισόδημα της Κύπρου έφθασε το 71% του αντίστοιχου μέσου όρου της Ευρωζώνης, και κατά το 2004 έφθασε το 81%, ενώ ο μέσος όρος του κατά κεφαλήν εισοδήματος των υπό ένταξη χωρών είναι 44% του μέσου όρου της Ευρωζώνης. Η μακροοικονομική σταθερότητα, σε συνδυασμό με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στα πλαίσια των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, θέτει γερές βάσεις για την περαιτέρω επιτυχή πορεία της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και για τη συμμετοχή της στην Ευρωζώνη σε σύντομο χρονικό διάστημα, πιθανότατα το 2008, όπως είναι ο στόχος των Κυπριακών Αρχών.

Στην εγχώρια αγορά συναλλάγματος διαπραγματεύονται κύρια αλλά και δευτερεύοντα ξένα νομίσματα μεταξύ των εξουσιοδοτημένων διαπραγματευτών συναλλάγματος και των πελατών τους αλλά και μεταξύ των εξουσιοδοτημένων διαπραγματευτών στη διατραπεζική αγορά. Η αγορά συναλλάγματος διέπεται από τους κανονισμούς και τις εγκυκλίους που εκδίδει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ)

1.2. Το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου

Η Κύπρος διαθέτει ένα αναπτυγμένο τραπεζικό σύστημα, με τις τράπεζες να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, μέσω του εκτεταμένου δικτύου των καταστημάτων τους.

Το τραπεζικό σύστημα αποτελείται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, που είναι η Εποπτική Αρχή για τα τραπεζικά ιδρύματα, τις εγχώριες τράπεζες, και τις διεθνείς τραπεζικές μονάδες. Περιλαμβάνει, επίσης, τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται από την Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών. (www.cssda.gov.cy)

Σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο δεκατέσσερις εγχώριες τράπεζες, εκ των οποίων έντεκα εμπορικές τράπεζες και τρία εξειδικευμένα πιστωτικά ιδρύματα. Όλες οι τράπεζες είναι εγγεγραμμένες στην Κύπρο με εξαίρεση την Arab Bank plc και την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. που λειτουργούν ως υποκαταστήματα ξένων τραπεζών.

Οι εμπορικές τράπεζες, που είναι εγγεγραμμένες στην Κύπρο, είναι:

- η Τράπεζα Κύπρου Λτδ,
- η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Λτδ,
- η Ελληνική Τράπεζα Λτδ,
- η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ,
- η Universal Bank Ltd,
- η Alpha Bank Ltd, *
- η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ, *
- η Emproriki Bank – Cyprus Ltd * και
- η Societe Generale Cyprus Ltd.*

*Οι τελευταίες τέσσερις είναι θυγατρικές ξένων τραπεζών.

Τα εξειδικευμένα χρηματοδοτικά ιδρύματα είναι η Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως Λτδ, ο Οργανισμός Χρηματοδότησεως Στέγης και η Κτηματική Τράπεζα Κύπρου Λτδ. Η Κυπριακή Τράπεζα Αναπτύξεως ειδικεύεται στην παροχή κυρίως μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων για αναπτυξιακούς σκοπούς, διεξάγει εργασίες επενδυτικής τραπεζικής και παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες σε εταιρείες. Ο Οργανισμός Χρηματοδότησης Στέγης παρέχει μακροπρόθεσμα στεγαστικά δάνεια, κυρίως σε χαμηλά και μεσαία εισοδηματικά στρώματα, ενώ η Κτηματική Τράπεζα Κύπρου Λτδ ειδικεύεται κυρίως στη χορήγηση μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανείων για την ανάπτυξη της τουριστικής και μεταποιητικής βιομηχανίας.

Πέρα από τις εγχώριες τράπεζες, λειτουργούν σήμερα στην Κύπρο είκοσι εννέα διεθνείς τραπεζικές μονάδες, που έχουν εξασφαλίσει άδεια από την Κεντρική Τράπεζα της

Κύπρου για διεξαγωγή των εργασιών τους από την Κύπρο, με την προϋπόθεση να περιορίζουν τις δραστηριότητες τους κυρίως με μη κατοίκους Κύπρου και σε ξένα νομίσματα. Από την 1η Ιανουαρίου, 2001 στα πιο πάνω ιδρύματα έχει επιτραπεί η παραχώρηση μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου δανεισμού σε ξένο νόμισμα σε κατοίκους Κύπρου.

2. ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

2.1. Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ¹.

2.1.1. Γενικά:

Η Κεντρική τράπεζα της Κύπρου ιδρύθηκε το 1963, σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Κύπρου. Ορίστηκε ως αυτόνομο ίδρυμα με βάση τον περί κεντρικής τραπεζής νόμο του 1963, σε εκπλήρωση ρητής πρόνοιας που προβλέπεται στα άρθρα του συντάγματος της Κυπριακής δημοκρατίας. Από τον Ιούλιο του 2002, η Κεντρική Τράπεζα διέπεται από τον περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμο του 2002. Ο νόμος αυτός εξασφαλίζει την ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας και τη συμβατότητα με τις σχετικές πρόνοιες της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής κοινότητας και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Επίσης τον Ιούλιο του 2002, τροποποιήθηκαν οι σχετικές πρόνοιες του συντάγματος ώστε να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας, όπως ορίζει το κοινοτικό κεντημένο.

Ο κύριος σκοπός της λειτουργίας της, συμφωνά με το άρθρο 5 του περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου, είναι η διατήρηση της νομισματικής σταθερότητας. Χωρίς να επηρεάζεται η επίτευξη του πρωταρχικού σκοπού της, η τράπεζα στηρίζει την γενική οικονομική πολιτική του Κράτους. Ο ίδιος επίσης νόμος στο άρθρο 6 παρέχει στην κεντρική τράπεζα κάποιες βασικές αρμοδιότητες οι οποίες είναι:

- Η χάραξη και άσκηση νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής
- Η άσκηση της πολιτικής της συναλλαγματικής ισοτιμίας της λίρας, συμφωνά με το πλαίσιο της συναλλαγματικής πολιτικής που διαμορφώνει το υπουργικό συμβούλιο μετά από γνωμοδότηση της τράπεζας.
- Η κατοχή, διαφύλαξη και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών αποθεμάτων

Πηγές: Κεντρική Τράπεζα Κύπρου

- Η προώθηση, ρύθμιση και εποπτεία της ομαλής λειτουργίας συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών
- Η προσφορά υπηρεσιών ή η άσκηση καθηκόντων τραπεζίτη και αντιπροσώπου της κυβέρνησης σε χρηματοοικονομικά θέματα και η συμμετοχή ως μέλους σε διεθνείς νομισματικούς και οικονομικούς οργανισμούς.

Η Κεντρική τράπεζα διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο, που αποτελείται από τον διοικητή και πέντε σύμβουλους. Ο πρώτος διορίζεται από τον πρόεδρο της δημοκρατίας για περίοδο που δεν ξεπερνά τα πέντε έτη. Οι δε σύμβουλοι διορίζονται από το υπουργικό συμβούλιο επίσης για πέντε έτη, όπου μετά τη λήξη μπορούν να αναδιοριστούν. Το διοικητικό συμβούλιο πρέπει να είναι πολίτες της Κυπριακής δημοκρατίας, με αποδεδειγμένη πείρα και ικανότητα στο εμπόριο, τα οικονομικά, τη βιομηχανία ή την γεωργία.

Σύμφωνα με το νόμο περί κεντρικής τράπεζας, δεν έχουν το δικαίωμα να διοριστούν στη θέση του διοικητή ή του συμβούλου της Κεντρικής τράπεζας ορισμένες κατηγορίες προσώπων όπως είναι οι υπουργοί, οι βουλευτές, οι δημοτικοί σύμβουλοι και οι δήμαρχοι, οι αξιωματούχοι ή υπάλληλοι άλλης τράπεζας.

Διοικητής: Χριστόδουλος Χριστοδούλου

Μέλη: Σπύρος Αραούζος
Αλέξης Γαλανός
Ελευθέριος Χατζηζαχαρίας
Ζήνων Κατσουρίδης
Φίλιος Ζαχαριάδης

2.1.2. Οργανική δομή:

Η τράπεζα αποτελείται από πέντε διευθύνσεις οι οποίες είναι:

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

- Τμήμα Πληροφορικής
  - Υπηρεσία Ανάπτυξης Συστημάτων
  - Υπηρεσία Διαχείρισης Υποδομής και Υποστήριξης Χρηστών

- Υπηρεσία Ασφάλειας Συστημάτων Πληροφορικής
  - Υπηρεσία Οργάνωσης και Μεθόδων
  - Υπηρεσία Ασφάλειας και Τεχνικής Υποστήριξης
  - Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού και Διοικητικής Υποστήριξης
2. Διεύθυνση Χρηματοοικονομικών Αγορών και Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους
- Τμήμα Χρηματοοικονομικών Αγορών
    - Υπηρεσία Διαχείρισης Αποθεμάτων
    - Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων
    - Υπηρεσία Εκτέλεσης και Διακανονισμού Συναλλαγών
  - Τμήμα Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους
    - Υπηρεσία Στρατηγικής, Προγραμματισμού και Εργασιών Δημόσιου Χρέους
    - Υπηρεσία Αξιόγραφων
3. Διεύθυνση Ρυθμίσεως και Εποπτείας Τραπεζικών Ιδρυμάτων
- Τμήμα Εποπτείας Εγχώριων Τραπεζικών Ιδρυμάτων
    - Υπηρεσία Παρακολούθησης και Επιθεώρησης Τραπεζικών Ιδρυμάτων Α
    - Υπηρεσία Παρακολούθησης και Επιθεώρησης Τραπεζικών Ιδρυμάτων Β
  - Τμήμα Εποπτείας Διεθνών Τραπεζιών, Ρύθμισης και Διασφάλισης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
    - Υπηρεσία Επιθεώρησης και Παρακολούθησης Διεθνών Τραπεζών
    - Υπηρεσία Διασφάλισης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
    - Υπηρεσία Ρύθμισης Τραπεζικού Τομέα και Επενδυτικών Δραστηριοτήτων
4. Διεύθυνση Οικονομικών Ερευνών και Στατιστικής
- Τμήμα Οικονομικών Ερευνών
    - Υπηρεσία Νομισματικής Πολιτικής και Έρευνας

- Υπηρεσία Εγχώριας Οικονομίας
  - Τμήμα Στατιστικής
    - Υπηρεσία Ισοζυγίου Πληρωμών και Γενικής Στατιστικής
    - Υπηρεσία Νομισματικής και Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής
5. Διεύθυνση Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού και Λογιστικών Υπηρεσιών
- Τμήμα Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού
    - Υπηρεσία Ταμειακών Συναλλαγών
    - Υπηρεσία Νομίσματος
  - Τμήμα Συστημάτων Πληρωμών και Λογιστικών Υπηρεσιών
    - Υπηρεσία Επίβλεψης Συστημάτων Πληρωμών
    - Υπηρεσία Ρύθμισης και Λειτουργίας Συστημάτων και Πληρωμών
    - Υπηρεσία Λογιστικών Υπηρεσιών και Προϋπολογισμού
  - Υπηρεσία Νομισματικού Μουσείου

Η κεντρική τράπεζα στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, ανέλαβε πλήρως τις αρμοδιότητες της αναφορικά με την προσφορά υπηρεσιών ως τραπεζίτης του κράτους και τη διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών αποθεμάτων, καθώς και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ελέγχου συναλλάγματος. Παράλληλα, η τράπεζα, ενίσχυσε την εσωτερική της δομή, και άρχισε την διαμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου εποπτείας των τραπεζών καθώς και του πλαισίου άσκησης νομισματικής πολιτικής. Κατά το τέλος της δεκαετίας του 1960 και τις αρχές του 1970, η νομισματική πολιτική έγινε πιο ενεργή και η εποπτεία των τραπεζών τέθηκε σε πιο συστηματική βάση. Σε αυτή την περίοδο εκδόθηκαν και τα πρώτα κυβερνητικά αξιόγραφα, με σκοπό την ενθάρρυνση των εγχώριων αποταμιεύσεων και τη μη πληθωριστική χρηματοδότηση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

2.1.3. Η Κυπριακή οικονομία μετά την Τούρκικη εισβολή και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου.²

Η Κυπριακή οικονομία πριν την Τουρκική εισβολή του 1974 αναπτυσσόταν με εξαιρετικά υψηλούς και την αύξηση των επενδυτικών δαπανών.

Οι συνέπειες της εισβολής στην Κυπριακή οικονομία ήταν καταστροφικές. Η άμεση απώλεια πλούτου και παραγωγικής δυναμικότητας που προκλήθηκε από την επέλαση των Τουρκικών στρατευμάτων και την κατάληψη πέραν του ενός τρίτου του νησιού ήταν τεράστια. Ταυτόχρονα, δημιουργήθηκε ένα κλίμα αστάθειας και αβεβαιότητας, που επέδρασε ανασταλτικά στην οικονομική δραστηριότητα.

Η Τουρκική εισβολή και κατοχή το 1974 έπληξαν σοβαρά την οικονομία του νησιού, η οποία απειλήθηκε με πλήρη κατάρρευση, και στέρησαν την οικονομία της Κύπρου από τους πιο σημαντικούς της πόρους: 70% των πλουτοπαραγωγικών πόρων, 65% των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων 46% της βιομηχανικής παραγωγής και 56% της εξόρυξης μεταλλευμάτων. Το κλείσιμο του Διεθνούς Αεροδρομίου Λευκωσίας και η απώλεια του Λιμανιού της Αμμοχώστου, το οποίο χειριζόταν 83% της συνολικής διακίνησης εμπορευμάτων, ήταν επιπρόσθετα πλήγματα.

Μετά την οικονομική καταστροφή που προκάλεσε η τουρκική εισβολή, η κεντρική τράπεζα συμμετείχε ενεργά στην προσπάθεια αναζωογόνησης της οικονομίας. Ακολούθησε επεκτατική νομισματική πολιτική και διευκόλυνε τη χρηματοδότηση των στεγαστικών αναγκών των προσφυγών και της αναπλήρωσης των απολεσθέντων κεφαλαιουχικών αποθεμάτων και υποδομής. Η συμβολή της Κεντρικής Τράπεζας στην ταχεία βελτίωση των οικονομικών συνθηκών που ακολούθησε ήταν καθοριστική. Επίσης κατά την περίοδο μετά την εισβολή, η κεντρική τράπεζα ανέλαβε ηγετικό ρόλο στην προσπάθεια για ανάπτυξη της Κύπρου ως περιφερειακό επιχειρηματικό και χρηματοοικονομικό κέντρο, ειδικότερα, ο τομείς διεθνών επιχειρήσεων παρουσίασε ταχεία πρόοδο και διεύρυνση, συμβάλλοντας σημαντικά στις εισπράξεις συναλλάγματος και στη δημιουργία θέσεων εργασίας στο νησί.

Πηγές: Γενικό προξενείο Κυπριακής Δημοκρατία στην Αγία Πετρούπολη,
Κεντρική Τράπεζα Κύπρου

Το γεγονός ότι η Κυπριακή οικονομία κατάφερε να επιβιώσει παρά τις δυσμενείς επιπτώσεις της Τουρκικής εισβολής το 1974 και της συνεχιζόμενης κατοχής του βορείου τμήματος του νησιού από την Τουρκία, χαρακτηρίστηκε σαν ένα "οικονομικό θαύμα".

2.1.4. Διαχείριση Δημόσιου χρέους

Η Κεντρική Τράπεζα, υπό την ιδιότητά της ως τραπεζίτης της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και ως αντιπρόσωπός της σε χρηματοοικονομικά θέματα είναι, μεταξύ άλλων, και ο διαχειριστής του δημόσιου χρέους περιλαμβανομένης και της έκδοσης αξιόγραφων της Κυβέρνησης. Ενεργώντας στα πλαίσια της αρμοδιότητας αυτής, η Τράπεζα προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για την ικανοποίηση των χρηματοδοτικών αναγκών της Κυβέρνησης και τη διαχείριση του δημόσιου χρέους.

Η διαχείριση του δημόσιου χρέους πραγματοποιείται μέσα στα πλαίσια γενικών διευθετήσεων μεταξύ της Τράπεζας και του Υπουργείου Οικονομικών. Τα λειτουργικά και διαχειριστικά θέματα που αφορούν τις εκδόσεις διεκπεραιώνονται από την Κεντρική Τράπεζα.

2.1.4.α. Εσωτερικό Δημόσιο Χρέος:

Τα πρώτα κρατικά αξιόγραφα εκδόθηκαν στο τέλος της δεκαετίας του 1960 με σκοπό την ενθάρρυνση των εγχώριων αποταμιεύσεων και τη μη πληθωριστική χρηματοδότηση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Από την αρχή του 1996, μέσα στα πλαίσια της ελευθεροποίησης και του εκσυγχρονισμού του χρηματοοικονομικού τομέα, οι περισσότεροι τίτλοι του δημοσίου εκδίδονται με τη μέθοδο της δημοπρασίας, μέθοδο που επιτρέπει στα επιτόκια δανεισμού να αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς.

Πρωταρχικός σκοπός της Κεντρικής Τράπεζας κατά τη διαχείριση του δημόσιου εσωτερικού χρέους είναι η εξασφάλιση του χαμηλότερου δυνατού κόστους δανεισμού λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη τις χρηματοδοτικές ανάγκες της Κυβέρνησης, τις συνθήκες που επικρατούν στην εγχώρια αγορά καθώς επίσης και τη διάρθρωση των λήξεων του εγχώριου χρέους.

Η Τράπεζα εκδίδει, εκ μέρους της Κυβέρνησης, τα ακόλουθα αξιόγραφα:

1. Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως 2-έτους, 5-έτους, 10-έτους και 15-έτους διάρκειας με τη μέθοδο της δημοπρασίας,
2. Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως 3-έτους διάρκειας με καθορισμένη τιμή,
3. Γραμμάτια του Δημοσίου λήξης 13 και 52 εβδομάδων με τη μέθοδο της δημοπρασίας και
4. Πιστοποιητικά Αποταμιεύσεως 5-έτους διάρκειας.

Οι κύριες αρμοδιότητες της Τράπεζας ως διαχειριστής του δημόσιου εσωτερικού χρέους είναι τα λειτουργικά και διαχειριστικά θέματα που αφορούν τις εκδόσεις αξιογράφων, η τήρηση των μητρώων κατόχων, η καταβολή τόκου και η αποπληρωμή των αξιογράφων στη λήξη τους, η διεξαγωγή κληρώσεων ομολογιών, και γενικά όλες οι συναφείς εργασίες που αφορούν τη διαχείριση του δημόσιου εσωτερικού χρέους.

2.1.4.β. Εξωτερικό Δημόσιο Χρέος:

Η διαχείριση του δημόσιου εξωτερικού χρέους περιλαμβάνει την εξεύρεση των χρηματοδοτικών πηγών από το εξωτερικό, τη συγκριτική αξιολόγηση των χρηματοδοτικών προτάσεων, τη διαπραγμάτευση των σχετικών συμφωνιών, την καταγραφή και εξυπηρέτηση του χρέους και την παρακολούθηση και διαχείριση των διαφόρων απορρεόντων κινδύνων.

Η Κεντρική Τράπεζας βασικά επιδιώκει κατά τη διαχείριση του δημόσιου εξωτερικού χρέους να επιτύχει:

- 1ο την διασφάλιση ομαλής κάλυψης των εκάστοτε χρηματοδοτικών αναγκών που η Κυβέρνηση επιδιώκει να ικανοποιήσει από εξωτερικές πηγές, μέσω απρόσκοπτης πρόσβασης στις διάφορες διεθνείς αγορές πιστώσεων και κεφαλαίων.
- 2ο την ελαχιστοποίηση του κόστους του δημόσιου εξωτερικού χρέους, λαμβανομένων υπόψη τόσο των επικρατουσών συνθηκών στις διεθνείς

αγορές όσο και ενός αποδεκτού επιπέδου κινδύνου όσον αφορά τις διακυμάνσεις νομισμάτων και επιτοκίων.

- 3ο** την επίτευξη μιας ισοζυγισμένης και κατά το δυνατόν πιο μακροπρόθεσμης δομής λήξεων του χρέους, με απώτερο στόχο την αποφυγή συγκέντρωσης μαζικών αποπληρωμών σε κάποιες ημερομηνίες που δυνητικά θα επιβάρυναν απότομα τη δημοσιονομική κατάσταση του κράτους ή / και θα καθιστούσαν την αναχρηματοδότηση του χρέους πιο δύσκολη ή / και λιγότερο ευνοϊκή παρά αν μια τέτοια αναχρηματοδότηση γινόταν υπό ομαλότερες συνθήκες.

2.1.5. Μέτρα καταπολέμησης του ξεπλύματος παράνομου χρήματος

Το 1996 η Κύπρος θέσπισε τον περί συγκάλυψης, Έρευνας και Δέσμευσης Εσόδων από Ορισμένες Εγκληματικές πράξεις Νόμο ο οποίος προνοεί τόσο την καταστολή όσο και την παρεμπόδιση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος. Ο Νόμος αυτός μετέπειτα τροποποιήθηκε προκειμένου να υιοθετηθούν οι εκάστοτε νέες διεθνείς πρωτοβουλίες και πρότυπα στον τομέα του ξεπλύματος παράνομου χρήματος. Ο Νόμος είναι πλήρως εναρμονισμένος με την οδηγία της ευρωπαϊκής ένωσης για την πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοοικονομικού συστήματος για το ξέπλυμα παράνομου χρήματος (οδηγία 91/308/ΕΟΚ όπως επίσης Και αυτή έχει μετέπειτα τροποποιηθεί από την οδηγία 2001/97/ΕΚ). Επίσης ο Νόμος εναρμονίζεται πλήρως με την σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ξέπλυμα παράνομου χρήματος, Έρευνα, κατάσχεση και Δήμευση του Προϊόντος του Εγκλήματος, καθώς επίσης και με τις 40+9 Συστάσεις της Ομάδας Οικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force on Money Laundering «FATF»).

Ο Νόμος ποινικοποιεί το ξέπλυμα παράνομου χρήματος που προέρχεται από εγκληματικές πράξεις που τιμωρούνται με φυλάκιση πέραν του ενός έτους καθώς και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και απαιτεί από όλα τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα, επενδυτικές εταιρείες, ασφαλιστικές εταιρείες καθώς επίσης και δικηγόρους, λογιστές, κτηματομεσίτες και εμπόρους πολύτιμων λίθων όπως εφαρμόζουν αυστηρές διαδικασίες για την παρεμπόδιση χρήσης των υπηρεσιών τους για ξέπλυμα παράνομου χρήματος. Σχετικά όλα τα πρόσωπα που υπόκεινται στη νομοθεσία υποχρεούνται όπως εφαρμόζουν

ειδικές διαδικασίες για τον προσδιορισμό της ταυτότητας των πελατών τους και την τήρηση εγγράφων, την εσωτερική αναφορά ύποπτων συναλλαγών καθώς και την ενημέρωση των υπαλλήλων τους με τις υποχρεώσεις που τους αναθέτει ο Νόμος καθώς επίσης και την κατάλληλη εκπαίδευση τους στην αναγνώριση ύποπτων συναλλαγών. Περαιτέρω απαιτείτε όπως διορίζουν κατάλληλα προσοντούχα άτομα στη θέση του «Λειτουργού Συμμόρφωσης».

Ο Νόμος αυτός καθορίζει την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου ως την εποπτική αρχή σε σχέση με πρόσωπα που διεξάγουν τραπεζικές εργασίες και της αναθέτει την ευθύνη ελέγχου και παρακολούθησης της συμμόρφωσης των τραπεζών με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει ο Νόμος.

Βάσει των εξουσιών που της παρέχει ο Νόμος, η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου έχει εκδώσει σειρά Οδηγιών με τις οποίες ζητά από όλες τις τράπεζες όπως εφαρμόζουν διαδικασίες για τον προσδιορισμό της ταυτότητας των πελατών τους, την τήρηση εγγράφων, και άλλες διαδικασίες για την παρεμπόδιση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος, συμπεριλαμβανομένης και της διαπίστωσης της ταυτότητας των πραγματικών ιδιοκτητών λογαριασμών και συναλλαγών όπως επίσης και ελέγχους για την πηγή και την νομιμότητα των κεφαλαίων που διακινούνται στο τραπεζικό σύστημα της Κύπρου. Η τελευταία οδηγία εκδόθηκε το Νοέμβριο του 2004. Πέραν των οδηγιών η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου εφαρμόζει ένα πολύ αυστηρό σύστημα τραπεζικής εποπτείας που συμπεριλαμβάνει και την υποβολή προληπτικών καταστάσεων και τις επιτόπιες επιθεωρήσεις που στοχεύουν στην αξιολόγηση του βαθμού συμμόρφωσης των τραπεζών με τις υποχρεώσεις τους για εισαγωγή και εφαρμογή διαδικασιών παρεμπόδισης του ξεπλύματος παράνομου χρήματος.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έχει επίσης, διορισθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο ως η εποπτική αρχή για όλα τα πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες μεταφοράς χρημάτων. Ως εκ τούτου έχει εκδώσει Οδηγία προς τις εν λόγω επιχειρήσεις με την οποία ζητά την εφαρμογή συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και άλλες διαδικασίες παρόμοιες με αυτές

που ισχύουν για τους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, με σκοπό την παρεμπόδιση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος.

Σύμφωνα με τον Νόμο, έχει συσταθεί στο γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα ειδική Μονάδα, γνωστή ως Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ), η οποία είναι υπεύθυνη για τη λήψη και την ανάλυση των εκθέσεων αποκάλυψης πληροφοριών για ύποπτες συναλλαγές καθώς και την διερεύνηση υποθέσεων που αφορούν ξέπλυμα παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Κατά την διάρκεια της διερεύνησης η ΜΟΚΑΣ μπορεί να ζητήσει και να λάβει από το Δικαστήριο διάταγμα αποκάλυψης πληροφοριών που απευθύνεται σε οποιοδήποτε πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων και τραπεζών, οι οποίες μπορεί να έχουν στην κατοχή τους πληροφορίες σχετικά με την έρευνα καθώς επίσης και τα διατάγματα για την παγιοποίηση και κατακράτηση χρημάτων και περιούσιας που πιθανώς προέρχονται από το ξέπλυμα παράνομου χρήματος.

Τα μέτρα που πήρε η Κύπρος για την καταπολέμηση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης τρομοκρατιών, έχουν επανειλημμένως αξιολογηθεί τα τελευταία χρόνια από την ομάδα οικονομικής δράσης (FATF) και την επιτροπή Moneyval του συμβουλίου της Ευρώπης. Η εν λόγω επιτροπή συστάθηκε το 1997 και λειτουργεί σε περιφερειακή βάση στα πρότυπα της Ομάδας Οικονομικής Δράσης με μέλη 27 χώρες της Ευρώπης, περιλαμβανομένης και της Κύπρου, που δεν είναι μέλη της Ομάδας Οικονομικής Δράσης.

Στα πλαίσια της πρωτοβουλίας για εντοπισμό των «μη συνεργάσιμων χωρών» και της διεθνούς προσπάθειας για καταπολέμηση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος, που είχε η Ομάδα Οικονομικής Δράσης, εξέτασε τα μέτρα που πήρε η Κύπρος και ως εκ τούτου στην έκθεση που δημοσιοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2000, αναγνωρίζεται ότι τα μέτρα που πήρε η Κύπρος συνάδουν με τα διεθνή πρότυπα και για αυτό το λόγο η Κύπρος δεν συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο των «μη συνεργάσιμων χωρών»

Η επιτροπή Moneyval του συμβουλίου της Ευρώπης αξιολόγησε τρεις φορές με επιτόπιες επισκέψεις τα μέτρα καταπολέμησης του ξεπλύματος παράνομου χρήματος που

εφαρμόζει η Κύπρος. Οι εν λόγω αξιολογήσεις έγιναν τον Απρίλιο του 1998, τον Σεπτέμβριο του 2001 και τον Απρίλιο του 2005 και στόχευαν στον έλεγχο του βαθμού συμμόρφωσης της Κύπρου με τις συστάσεις της Ομάδας Οικονομικής Δράσης (FATF) κατά του ξεπλύματος παράνομου χρήματος καθώς επίσης και με τις σχετικές συμβάσεις του συμβουλίου της Ευρώπης και των Ηνωμένων Εθνών.

Οι τρεις εκθέσεις δημοσιοποιήθηκαν τον Ιούνιο του 1998, Ιούνιο του 2002 και Φεβρουάριο 2006 αντίστοιχα, περιέχουν πολύ θετικά σχόλια για τα νομικά και άλλα μέτρα που έλαβε η Κύπρος για την εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων και πρότυπων καθώς και για την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της πρακτικής εφαρμογής των μέτρων για καταπολέμηση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

2.1.6. Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής

Τον Ιούλιο του 2000, μετά από τροποποίηση του νόμου περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, συντάχθηκε η επιτροπή νομισματικής πολιτικής με συμβουλευτικό χαρακτήρα και αρμοδιότητα να εξετάζει θέματα που αφορούν την νομισματική πολιτική και να υποβάλλει σχετικές εισηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας. Τον Ιούλιο του 2002, ψηφίζεται νέος νόμος περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου όπου σύμφωνα με αυτόν, η επιτροπή έχει πλέον την αρμοδιότητα να αποφασίζει για την χάραξη και άσκηση της νομισματικής πολιτικής, για θέματα που αφορούν την άσκηση της συναλλαγματικής πολιτικής και τη λειτουργία συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών.

Η επιτροπή απαρτίζεται από τον Διοικητή και πέντε άλλα μέλη, δυο εκ των οποίων διορίζονται από τον διοικητή και τα υπόλοιπα τρία μέλη από το Υπουργικό Συμβούλιο με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από διαβουλεύσεις μεταξύ του Υπουργού και του Διοικητή. Η επιτροπή συνεδριάζει τακτικά, περίπου κάθε ένα μήνα, και συνεδρίασε για πρώτη φορά το Δεκέμβριο του 2000.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ετοιμάζει, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Κεντρικής Τράπεζας Νόμου, μηνιαίο Ισολογισμό ο οποίος δημοσιεύεται στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας, και ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται στην Ετησία Έκθεση της Τράπεζας. Οι οικονομικές καταστάσεις, ελέγχονται από την Υπηρεσία του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Επίσης σύμφωνα με τις πρόνοιες της παραγράφου 5 του Άρθρου 119 του Συντάγματος, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου υποβάλλει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εξαμηνιαίες εκθέσεις για την κατάσταση του νομίσματος, των κεφαλαίων και αξιών για κατάθεση στην Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ελευθεροποίησε το σύστημα αγοραπωλησίας συναλλάγματος άμεσης και προθεσμιακής παράδοσης από την 1^η Ιανουαρίου, 2001. Η ισοτιμία της Κυπριακής λίρας προς τα ξένα νομίσματα διαμορφώνεται στην αγορά με βάση την προσφορά και την ζήτηση. Παρόλα αυτά η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου παρακολουθεί και εξετάζει στενά τη λειτουργία της αγοράς με στόχο τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της και τη διαμόρφωση λογικών τιμών συναλλάγματος ώστε να διαφυλάσσεται η σταθερότητα του νομίσματος. Επίσης οι εγκύκλιοι της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου περιέχουν στοιχεία προστασίας του κοινού υπό την μορφή ανωτάτων περιορισμών στο άνοιγμα μεταξύ των τιμών αγοράς και πώλησης της κυπριακής λίρας έναντι των κυριών ξένων νομισμάτων.

Μια άλλη ευθύνη της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου είναι να οργανώνει την καθημερινή συνεδρίαση για τον καθορισμό των τιμών συναλλάγματος, η λεγόμενη συνεδρίαση Fixing. Η συνεδρίαση γίνεται καθημερινά στις 13:30 και κατά την διάρκεια της διαμορφώνονται οι επίσημες τιμές συναλλάγματος σε κυπριακές λίρες (τιμές Fixing), οι οποίες δημοσιοποιούνται αμέσως μετά τη λήξη της. Στη συνεδρίαση συμμετέχουν και οι εμπορικές τράπεζες. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου παραμένει προσηλωμένη στη σύνδεση της Κυπριακής λίρας με το ευρώ. Η κεντρική ισοτιμία έχει καθοριστεί στις 0,585274 Κυπριακές λίρες ανά ευρώ, με περιθώρια διακύμανσης $\pm 15\%$

Όπως προαναφέραμε, πρωταρχικός στόχος της Κεντρικής Τράπεζας είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών και άνευ επηρεασμού του πρωταρχικού σκοπού, η στήριξη της γενικής οικονομικής πολιτικής του κράτους. Γι' αυτό το σκοπό εφαρμόζει μια σειρά από μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής με τα οποία ρυθμίζει τη συνολική προσφορά του χρήματος και των πιστώσεων στην οικονομία.

2.1.6.α. Πλαίσιο Άσκησης Νομισματικής πολιτικής

Πρωταρχικός σκοπός της Κεντρικής Τράπεζας είναι η διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών και άνευ επηρεασμού του πρωταρχικού της σκοπού, η στήριξη της γενικής οικονομικής πολιτικής του κράτους. Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων, η Κεντρική Τράπεζα διαθέτει μια σειρά από μέσα άσκησης νομισματικής πολιτικής με τα οποία ρυθμίζει την συνολική προσφορά του χρήματος και των πιστώσεων στην οικονομία.

Το 1995 ολοκληρώνεται η προετοιμασία από την τράπεζα για την εισαγωγή του νέου λειτουργικού πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής. Το νέο αυτό πλαίσιο νομισματικής πολιτικής τέθηκε σε εφαρμογή την 1^η Ιανουαρίου 1996. Παράλληλα, από τον Ιανουάριο του 1996, η διαδικασία διεξαγωγής δημοπρασιών τέθηκε σε εφαρμογή και στις πωλήσεις κυβερνητικών αξιόγραφων στην πρωτογενή αγορά.

Την 1^η Ιανουαρίου τέθηκε σε ισχύ ο περί Ελευθεροποίησης του Επιτοκίου και Συναφών Θεμάτων Νόμος, ο οποίος κατάργησε το ανώτατο ύψος των επιτοκίων του 9,00%, που ίσχυε από την δεκαετία του 1940. Επιπλέον, ο νόμος θέτει την υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων για διαφάνεια, έτσι ώστε κάθε οφειλέτης να ενημερώνεται για το ύψος του επιτοκίου που θα χρεώνεται και για τυχόν οποιοσδήποτε άλλες χρεώσεις ή ανάκτηση των εξόδων που θα σχετίζονται με την πιστωτική διευκόλυνση.

I. Πράξεις ανοικτής αγοράς

Στο πλαίσιο νομισματικής πολιτικής οι πράξεις ανοικτής αγοράς που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας αποτελούν το κύριο μέσο νομισματικού ελέγχου που έχει αντικαταστήσει το ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας. Υπάρχουν δυο είδη πράξεων ανοικτής αγοράς:

(α) οι αντιστρεπτές πράξεις με βάση συμφωνία επαναγοράς (επαναπώλησης)

Είναι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης όπου η Κεντρική Τράπεζα αγοράζει (ή πωλεί) γραμμάτια και χρεόγραφα του δημοσίου από (ή προς) τις τράπεζες (Repos ή Reverse Repos). Διενεργούνται όποτε η Κεντρική Τράπεζα κρίνει σκόπιμο και η διάρκεια τους δεν ξεπερνά τις 15 μέρες.

και (β) οι πράξεις αποδοχής καταθέσεων

Η Κεντρική Τράπεζα διενεργεί πράξεις αποδοχής καταθέσεων από τις τράπεζες για χρονική περίοδο που καθορίζει η ίδια, με στόχο να απορροφήσει την υπερβάλλουσα ρευστότητα τους (Repos). Στις περιπτώσεις που η δημοπρασία διεξάγεται στη βάση ανταγωνιστικών προσφορών επιτοκίου, η Τράπεζα ανακοινώνει το μέγιστο επιτόκιο καθώς και το συνολικό ποσό αποδοχής καταθέσεων. Στις περιπτώσεις που η δημοπρασία διεξάγεται στη βάση ανταγωνιστικών προσφορών ποσού, η τράπεζα ανακοινώνει το σταθερό επιτόκιο αποδοχής καταθέσεων ενώ το συνολικό ποσό των καταθέσεων καθορίζεται μετά την υποβολή προσφορών από τις τράπεζες.

Το 2005 επικράτησαν συνθήκες πλεονάζουσας ρευστότητας και ως αποτέλεσμα η Κεντρική Τράπεζα μέσω των δημοπρασιών αποδοχής καταθέσεων, απορρόφησε κατά μέσο μηνιαίο ορό ρευστότητα 108,8 εκατομμύρια ΛΚ σε σύγκριση με το 2004 που ήταν 94,4 εκατομμύρια ΛΚ.

Ημερομηνία απόφασης νομισματικής πολιτικής	Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	Πράξεις ανοικτής αγοράς			Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	
		Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	Πράξεις απορρόφησης ρευστότητας			
			Πράξεις με συμφωνία επαναγοράς (repos)	Πράξεις με συμφωνία επαναπώλησης (reverse repos)		Πράξεις αποδοχής καταθέσεων (depos) ⁽¹⁾
		Ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς	Μέγιστο επιτόκιο προσφοράς	Μέγιστο επιτόκιο προσφοράς		
2001	10 Αυγ.	3,50	5,00	5,00	-	6,50
	18 Σεπτ.	3,00	4,50	4,50	-	6,00
	02 Νοεμ.	2,50	4,00	4,00	4,00	5,50
2002	13 Δεκ.	2,50	3,75	3,75	3,75	5,00
2003	04 Απρ.	2,50	3,50	3,50	3,50	4,50
2004	30 Απρ.	3,50	4,50	4,50	4,50	5,50
2005	25 Φεβρ.	3,25	4,25	4,25	4,25	5,25
	20 Μαΐου	2,75	3,75	3,75	3,75	4,75
	09 Ιουν.	2,25	3,25	3,25	3,25	4,25
2006	01 Σεπτ.	2,50	4,50	4,50	4,50	4,50

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

(1) Η πρώτη πράξη αποδοχής καταθέσεων διενεργήθηκε στις 9 Οκτωβρίου 2001 με μέγιστο επιτόκιο προσφοράς 4,50%.

II. Πάγιες Διευκολύνσεις

(α) Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης

Καθορίζεται από την Κεντρική Τράπεζα και αποτελεί το ανώτατο όριο στις διακυμάνσεις των επιτοκίων της διατραπεζικής αγοράς διάρκειας μιας ημέρας. Η χρηματοδότηση προς τις τράπεζες είναι διάρκειας μιας ημέρας και παραχωρείται έναντι εξασφάλισης τίτλων του δημοσίου που αποκτήθηκαν μέσω δημοπρασίας. Δεν υφίσταται περιορισμός στο ποσό χρηματοδότησης, δεδομένου ότι παρέχεται η αναγκαία εμπράγματη εξασφάλιση. Η τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να περιορίσει ή και να αναστείλει την παροχή χρηματοδότησης μιας ημέρας σε περίπτωση αλόγιστης χρήσης η οποία καταστρατηγεί τους στόχους της νομισματικής πολιτικής.

(β) Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων

Η τράπεζα παρέχει στις τράπεζες διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων διάρκειας μιας ημέρας για την τοποθέτηση των βραχυπρόθεσμων πλεονασμάτων ρευστότητας που ενδεχομένως να έχουν κατά το κλείσιμο της ημέρας. Το επιτόκιο της εν λόγω διευκόλυνσης αποτελεί το κατώτατο όριο στις διακυμάνσεις των επιτοκίων της διατραπεζικής αγοράς διάρκειας μιας ημέρας.

III. Ελάχιστα αποθεματικά

Την 1^η Ιανουαρίου 1996 το ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας καταργήθηκε και ποσοστό ίσο με το 20,0% του μέσου εβδομαδιαίου όρου των τραπεζικών καταθέσεων παγιοποιήθηκε. Το παγιοποιημένο απόθεμα διατηρήθηκε σε γραμμάτια του δημοσίου τα οποία ανανεώνονταν αυτόματα στη λήξη τους και έφεραν σταθερό επιτόκιο 6,00% το χρόνο. Η τράπεζα αποπαγιοποίησε σταδιακά το εν λόγω απόθεμα το οποίο τελικά εξαλείφθηκε στις αρχές του 2005.

Ποσοστό ίσο με 7,0% του μέσου όρου των τραπεζικών καταθέσεων κατά τις πρώτες τρεις βδομάδες του Δεκεμβρίου 1995, μεταφέρθηκε στο νέο λογαριασμό ελάχιστων αποθεματικών. Ο λογαριασμός ελάχιστων αποθεματικών είναι ο μόνος λειτουργικός λογαριασμός που έχουν οι τράπεζες με την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου. Οι συντελεστές των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών που εφαρμόζονται για υποχρεώσεις σε κυπριακές λίρες, καθορίζονται από την Κεντρική Τράπεζα. Σήμερα, εφαρμόζονται για υποχρεώσεις σε κυπριακές λίρες και σε ξένα νομίσματα συντελεστές 5,0% και 2,0%, αντίστοιχα. Ο μέσος όρος των ημερησίων υπολοίπων του λογαριασμού κατά τη διάρκεια της περιόδου τήρησης, μέχρι του ποσού που πρέπει να διατηρείται υποχρεωτικά, κερδίζει τόκο το επιτόκιο του οποίου είναι άμεσα συνδεδεμένο με τα βασικά επιτόκια της Κεντρικής Τράπεζας. Επί αποθεματικών πέραν των υποχρεώσεων ελάχιστων δεν καταβάλλονται τόκοι.

2.1.6.β. Πλαίσιο Άσκησης Συναλλαγματικής Πολιτικής

Στα πλαίσια της συναλλαγματικής πολιτικής που εφαρμόζει η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου, στόχος είναι η διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας μέσω μιας πολιτικής σταθερών ισοτιμιών, τη σύνδεση δηλαδή της Κυπριακής λίρας είτε με ένα ξένο νόμισμα, είτε με ένα καλάθι νομισμάτων. Για μια μικρή και ανοιχτή οικονομία όπως είναι η Κύπρος, η πολιτική σταθερών ισοτιμιών θεωρήθηκε ως το καταλληλότερο πλαίσιο συναλλαγματικής πολιτικής και όπως μετέπειτα διαφάνηκε από τη συνολική πορεία της οικονομίας, το πλαίσιο αυτό λειτούργησε με επιτυχία. Η χρήση της συναλλαγματικής πολιτικής ως μέσο ελέγχου του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα, αλλά και σε σχέση με την εμπέδωση ενός σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος που συνεισέφεραν θετικά στην ανάπτυξη της οικονομίας.

2.1.7. Ενέργειες της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου για την πλήρη εναρμόνιση της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα τελευταία χρόνια, η κεντρική τράπεζα έχει εντείνει τις προσπάθειες της για ελευθεροποίηση και εκσυγχρονισμό του χρηματοοικονομικού τομέα. Αυτό επιβάλλεται τόσο για οικονομικούς λόγους όσο και για σκοπούς εναρμόνισης των οικονομικών δομών και πολιτικών της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Προς αυτή την κατεύθυνση, το 1996 η κεντρική τράπεζα εισήγαγε ένα νέο πλαίσιο άσκησης νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής όπου πρωταρχικοί στόχοι της είναι η επίτευξη συνθηκών εσωτερικής και εξωτερικής νομισματικής σταθερότητας όπως εκφράζονται με ένα χαμηλό ρυθμό πληθωρισμού και υγιές ισοζύγιο πληρωμών. Για την αποτελεσματικότερη επίτευξη των πιο πάνω στόχων και μετά από λεπτομερή μελέτη του λειτουργικού πλαισίου άσκησης της νομισματικής πολιτικής που εφαρμόζεται στις ανεπτυγμένες χώρες, η Κεντρική τράπεζα εισήγαγε με επιτυχία από τις αρχές του 1996 νέα νομισματικά όργανα και διαδικασίες που είναι σύγχρονα και πλήρως εναρμονισμένα με τις πρακτικές που ακολουθούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε). Ως εκ τούτου, οι

άμεσες μέθοδοι νομισματικού ελέγχου που ίσχυαν μέχρι το τέλος του 1995 αντικαταστάθηκαν από όργανα και πρακτικές ελέγχου που βασίζονται στους μηχανισμούς της αγοράς. Το ελάχιστο ποσοστό ρευστότητας, που ήταν το κύριο όργανο νομισματικής πολιτικής, εγκαταλείφθηκε. Οι πράξεις κυρίας αναχρηματοδότησης που διενεργούνται μέσω δημοπρασίας, με τη μορφή αντιστρεπτών πράξεων με βάση συμφωνία επαναγοράς μεταξύ της κεντρικής τράπεζας και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, συνιστούν τώρα το κύριο εργαλείο ελέγχου της ρευστότητας. Επιπρόσθετα, εισήχθη η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση προς τις τράπεζες έναντι εξασφάλισης. Στις αρχές του 1996, η κεντρική τράπεζα εισήγαγε επίσης τις δημοπρασίες αποδοχής καταθέσεων ως μέσο απορρόφησης πλεονάζουσας ρευστότητας. Στο νέο πλαίσιο νομισματικής πολιτικής, ο λογαριασμός κατώτατων αποθεμάτων είναι ο μόνος λειτουργικός λογαριασμός των τραπεζών με την κεντρική τράπεζα και υπάρχουν δυο τύποι πάγιων διευκολύνσεων με σκοπό την προσφορά και απορρόφηση ρευστότητας διάρκειας μιας ημέρας. Όσον αφορά τις νομισματικές εξελίξεις του 1999, η πιστωτική επέκταση ξεκίνησε το στόχο που έθεσε η κεντρική τράπεζα, ενώ η συνολική προσφορά χρήματος συνέχισε να αυξάνεται με ρυθμό ψηλότερο αυτού της εγχώριας παραγωγής σε ονομαστικούς όρους. Σταθμός στην πορεία ελευθεροποίησης του χρηματοοικονομικού τομέα ήταν η κατάργηση του νομικά καθορισμένου ανώτατου ορίου επιτοκίων την 1^η Ιανουαρίου 2001.

Από την αρχή του 1996 οι τίτλοι του δημοσίου εκδίδονται με την μέθοδο της δημοπρασίας, η οποία επιτρέπει στα επιτόκια να αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς. Το νέο λειτουργικό πλαίσιο της νομισματικής πολιτικής είναι ευθυγραμμισμένο με τις πρακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.1.8. Ρύθμιση και εποπτεία του τραπεζικού τομέα³

Ο εποπτικός ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας στο νέο περιβάλλον, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Οι τράπεζες καλούνται να λειτουργήσουν σε ένα ανταγωνιστικότερο περιβάλλον που μπορεί να οδηγήσει στην ανάληψη υπερβολικών κινδύνων.

Πρωταρχικός σκοπός της Κεντρικής Τράπεζας είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, η ελαχιστοποίηση του συστημικού κινδύνου και η προστασία των καταθετών. Οι κανόνες, η πολιτική και η πρακτική της Κεντρικής Τράπεζας έχουν ευθυγραμμιστεί με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις συστάσεις της επιτροπής της Βασιλείας για την εποπτεία των τραπεζών. Ο περί Τραπεζικών εργασιών Νόμος του 1997 όπως έχει τροποποιηθεί, ο οποίος καθορίζει το νομικό πλαίσιο για την διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών στην Κύπρο, αντικατοπτρίζει τις αρχές και τις διατάξεις των σχετικών οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, σύμφωνα με τους περί Συγκάλυψης, Ερευνάς και Δήμευσης Εσόδων από Ορισμένες Εγκληματικές Πράξεις Νόμους του 1996 έως 2004, η Κεντρική Τράπεζα είναι η εποπτική αρχή για τις τράπεζες σε σχέση με την καταπολέμηση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος. Υπό την ιδιότητα της αυτή, η κεντρική τράπεζα έχει εκδώσει σειρά οδηγιών προς τις τράπεζες, αναφορικά με την εφαρμογή αυστηρών διαδικασιών προσδιορισμού της ταυτότητας των πελατών, την τήρηση αρχείου, την αναγνώριση και αναφορά ύποπτων συναλλαγών, το διορισμό και τα καθήκοντα λειτουργών συμμόρφωσης, και την επιμόρφωση και εκπαίδευση τραπεζικών υπαλλήλων.

Η εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων διενεργείται με την εφαρμογή δυο μεθόδων που συμπληρώνουν η μια την άλλη:

Πηγές: Κεντρική Τράπεζα Κύπρου-Ετησια Εκθεση 2005

(α) την παρακολούθηση των εξελίξεων μέσω περιοδικών καταστάσεων που υποβάλλονται στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων των τραπεζών και

(β) την επιτόπου επιθεώρηση, με σκοπό την αξιολόγηση της κατάστασης και των προοπτικών μιας Τράπεζας κατά την χρονική περίοδο που διενεργείται η επιθεώρηση. Συγκεκριμένα, οι επιτόπιοι έλεγχοι επικεντρώνονται σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης, εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων (πιστωτικού, επιτοκίων, συναλλάγματος, κ.α) επικαιρότητα-αποδοτικότητα, επάρκειας των κρατήσεων για επισφαλής απαιτήσεις, καθώς και σε θέματα συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τις οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας.

Τέλος η κεντρική τράπεζα προώθησε την απελευθέρωση της διακίνησης κεφαλαίων, σύμφωνα με το κοινό κεντημένο. Τον Ιούλιο του 2003 ψηφίστηκε ο περί της διακίνησης κεφαλαίων νόμος, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1^η Μαΐου 2004, ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο νέος νόμος, μεταξύ άλλων, κατάργησε τον περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμο, ολοκληρώνοντας έτσι την κατάργηση των συναλλαγματικών περιορισμών.

I. Εγχώριος Τραπεζικός Τομέας

Τα τελευταία οικονομικά αποτελέσματα του εγχώριου τραπεζικού συστήματος που αφορούν το 2005, κρίνονται ως ιδιαίτερα ικανοποιητικά καθώς επηγήσε αλματώδης αύξηση στην κερδοφορία. Η σταδιακή ανάκαμψη τόσο της Κυπριακής όσο και της παγκόσμιας οικονομίας, οι αυξήσεις των βασικών επιτοκίων διεθνώς, η ανάκαμψη των τιμών των μετοχών στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (Χ.Α.Κ) και τα διορθωτικά μέτρα τα οποία έλαβαν οι τράπεζες υπό την πιεστική παρότρυνση και εποπτική καθοδήγηση της Κεντρικής Τράπεζας, για βελτίωση της ποιότητας του δανειακού τους χαρτοφυλακίου ήταν ανάμεσα στους παράγοντες που επέδρασαν θετικά στην κερδοφορία των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων. Η εξουδετέρωση των εκθεμελιωτικών συνεπειών της μεγάλης χρηματιστηριακής φούσκας το 1999 έως το 2000 και η εξάλειψη των καταστροφικών επιπτώσεων τους συνιστά στην πραγματικότητα ένα μεγάλο θαύμα.

Η επάνοδος των τραπεζικών ιδρυμάτων σε μια κερδοφόρα πορεία, τους επιτρέπει να ατενίζουν το μέλλον με περισσότερη αισιοδοξία. Τονίζεται όμως ότι παρά τις θετικές εξελίξεις που ανέφερα πιο πάνω, δεν δικαιολογείται οποιοσδήποτε εφησυχασμός. Αντίθετα μέσα στα πλαίσια της συνεπής τραπεζικής πρακτικής, οι τράπεζες θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειες τους για περαιτέρω βελτίωση της κερδοφορίας τους. Παράλληλα, πρέπει να επιδιωχθεί περαιτέρω βελτίωση τόσο του δείκτη απόδοσης ιδίων κεφαλαίων όσο και του δείκτη εξόδων προς έσοδα, καθώς οι εν λόγω δείκτες εξακολουθούν να υστερούν συγκριτικά από τους αντιστοίχους δείκτες άλλων ευρωπαϊκών τραπεζών.

Βάση της οδηγίας της ευρωπαϊκής ένωσης για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 2007 επιβάλετε όπως οι τραπεζικοί οργανισμοί προβαίνουν σε ενδελεχή παρακολούθηση και έλεγχο όλων των χρηματοπιστωτικών και άλλων κινδύνων. Συγκεκριμένα τα τραπεζικά συγκροτήματα υιοθέτησαν πιο αναλυτικές μεθόδους αναγνώρισης, επιμέτρησης, παρακολούθησης και ελέγχου όλων των κινδύνων που απορρέουν από τις εργασίες τους και να διατηρούν ικανοποιητικά κεφαλαία για επαρκή κάλυψη ενδεχομένων ζημιών από τους κινδύνους που αναλαμβάνουν.

II. Διεθνής Τραπεζικός Τομέας

Ο Διεθνής Τραπεζικός Τομέας εξακολούθησε να παρουσιάζει θετική πορεία κατά την διάρκεια του 2005. Η κατάργηση του περί Ελέγχου του Συναλλάγματος Νόμου με την εφαρμογή του περί διατίμησης Κεφαλαίων Νόμου 115(Ι)/2003, που τέθηκε σε ισχύ από την ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1^η Μαΐου 2004, σε συνδυασμό με την φορολογική μεταρρύθμιση του 2002, δημιούργησε νέα δεδομένα και προοπτικές αναφορικά με την λειτουργία των Διεθνών Τραπεζικών Μονάδων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο.

Οι Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες απέκτησαν τη δυνατότητα να προσφέρουν Τραπεζικές υπηρεσίες σε ξένο συνάλλαγμα σε κατοίκους Κύπρου. Παρόλη την πιο πάνω εξέλιξη, οι πλείστες των Διεθνών Τραπεζικών Μονάδων επέλεξαν, συμφωνά με τις πρόνοιες του περί Φόρου Εισοδήματος Νόμου του 2002, να περιορίσουν τις εργασίες τους σε πηγές

Εισοδήματος εκτός Κυπρου μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του 2005, φορολογούμενες ως εκ τούτου, με μειωμένο και προνομιακό φορολογικό συντελεστή του 4,25%

Από την 1^η Ιανουαρίου 2006 έχει απέλθει σύγκλιση του διεθνούς τραπεζικού τομεα και οι Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες έχουν πλέον ενσωματωθεί πλήρως στο τραπεζικό σύστημα της Κυπρου. Εντός του πιο πάνω πλαισίου από την εν λόγω ημερομηνία, οι Διεθνείς Τραπεζικές Μονάδες καθώς και όλες οι υπόλοιπες τράπεζες έχουν την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών με την Κεντρική Τράπεζα Κυπρου, σε Λίρες Κυπρου, έναντι των καταθέσεων τους.

III. Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές

Στον τομεα συνεργασίας με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές, η Κεντρική Τράπεζα συνέχισε να συμμετέχει ενεργά στις συναντήσεις και εργασίες της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτειας, καθώς και στις ομάδες εργασιας της πιο πάνω Επιτροπής, που έχουν ως στοχο να συμβουλευουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπη για θέματα κανονιστικης ρύθμισης και εποπτειας του τραπεζικού τομεα και να συμβάλλουν στην ομοιόμορφη εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών και την σύγκλιση των εποπτικων πρακτικων που ακολουθουνται στα κρατη μελη της Ευρωπαϊκης Ενωσης. Επισης, κατα το 2005 η Κεντρικη Τραπεζα συμμετειχε ενεργα στις συναντησεις και εργασιας της Επιτροπης Τραπεζικης Εποπτειας του Ευρωπαϊκου συστηματος Κεντρικων Τραπεζων καθώς και των ομάδων εργασιας της πιο πανω επιτροπης, οι οποιες χειριζοντα θεματα που απτονται της διασφαλισης της χρηματοπιστωτικης σταθεροτητας.

Η Κεντρικη Τραπεζα Κυπρου εδωσε ιδιατερη σημασια στην αναπτυξη διμερων σχεσεων και επαφων κατα προτεραιοτητα με εκεινες τις εποπτικες αρχες των ξενων χωρων, των οποιων τα τραπεζικα ιδρυματα προσφερον τις υπηρεσιες τους στη Κυπρο μεσο θυγατρικων εταιρειων ή υποκαταστηματων ή διασυνοριακως χωρις εγκαθιδρυση. Η Κεντρικη Τραπεζα Κυπρου επιδιωξε ενεργα την διαπραγματευση και υπογραφη «Μνημονιων Συνεργασιας» στον τομεα της τραπεζικης εποπτειας με αντιστοιχες εποπτικεςμ αρχες του εξωτερικου. Οι εν λογω πολιτικη και πρακτικη συναδουν απολυτα με την σχετικη συσταση της Επιτροπης Τραπεζικης Εποπτειας της Βασιλείας που

αποβλέπει σε μια πλέον αποτελεσματική εποπτεία των διασυνοριακών δραστηριοτήτων των τραπεζικών ιδρυμάτων. Κατά την διάρκεια του υπο επισκοπήσει ετους ολοκληρώθηκε η συναφή «Μνημονίων Συνεργασίας» με δύο προοπτικές-ρυθμιστικές αρχές άλλων χωρών, ανεβαζοντας τον συνολικό αριθμό των υπογεγραμμένων σε 16. Έχει επίσης αρχίσει η διαδικασία διαπραγματεύσεως με άλλες εποπτικές-ρυθμιστικές αρχές του εξωτερικού.

2.1.9. Προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ: Κριτήρια σύγκλισης (κριτήρια του Μάαστριχ)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει κριτήρια τα οποία πρέπει να ικανοποιήσει κάθε κράτος μέλος της ΕΕ για να υιοθετήσει το ευρώ και να καταστεί πλήρες μέλος της ΟΝΕ. Τα κριτήρια αυτά (γνωστά ως κριτήρια του Μάαστριχ) καθορίζονται στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και εστιάζονται στην επίτευξη «υψηλού βαθμού σταθερής σύγκλισης» ως εξής:

Πληθωρισμός:

Ο μέσος όρος του πληθωρισμού της χώρας για τους τελευταίους 12 μήνες (με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή) δεν πρέπει να υπερβαίνει περισσότερο από 1,5 εκατοστιαίες μονάδες το μέσο όρο πληθωρισμού.

Πίνακας: Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την μεταβολή του πληθωρισμού σε ετήσια βάση στις πιο κάτω χώρες, καθώς και την πρόβλεψη για το 2006.

	μεταβολή σε ετήσια βάση	τελευταίος μήνας	πρόβλεψη για το 2006 ¹
Αυστρία	1,4	ΣΕΠΤ	1,7
Βέλγιο	1,2	ΟΚΤ	2,2
Καναδάς	0,7	ΣΕΠΤ	2,2
Κύπρος	1,4	ΟΚΤ	2,6
Ολλανδία	0,9	ΟΚΤ	1,6
Ευρωζώνη	1,6	ΟΚΤ	2,2
Γαλλία	1,1	ΟΚΤ	1,8
Γερμανία	1,1	ΟΚΤ	1,7
Ιταλία	1,8	ΟΚΤ	2,2
Ιαπωνία	0,6	ΣΕΠΤ	0,3
Ισπανία	2,5	ΟΚΤ	3,5
Σουηδία	1,3	ΟΚΤ	1,4
Ελβετία	0,3	ΟΚΤ	1,2
Ην.Βασίλειο	2,4	ΟΚΤ	2,3
Αμερική	2,1	ΣΕΠΤ	3,4

(1) Πηγή: *The Economist*, 17 Νοεμβρίου, 2006

(2) Πηγή: *Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου*

Δημοσιονομική κατάσταση:

Έλλειμμα: Δεν πρέπει να υπάρχει υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, δηλαδή το έλλειμμα δεν πρέπει να υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ).

Χρέος: Το δημόσιο χρέος δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ (εκτός εάν βρίσκεται σε συνεχή καθοδική πορεία και πλησιάζει ικανοποιητικά την τιμή αναφοράς).

Συναλλαγματική σταθερότητα:

Απαιτείται η τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπει ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς σοβαρή ένταση και ειδικότερα χωρίς υποτίμηση έναντι του ευρώ ή του νομίσματος άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δηλαδή, το εθνικό νόμισμα πρέπει να συμπληρώσει, με επιτυχία, δύο χρόνια συμμετοχής στο ΜΣΙ II.

Μακροπρόθεσμο επιτόκιο:

Ο μέσος όρος του μακροπρόθεσμου επιτοκίου (δηλαδή της απόδοσης του δεκαετούς κυβερνητικού χρεογράφου) για τους τελευταίους 12 μήνες δεν πρέπει να υπερβαίνει περισσότερο από 2 εκατοστιαίες μονάδες το μέσο όρο των επιτοκίων των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις, από την άποψη της σταθερότητας των τιμών. Πέραν των ονομαστικών αυτών κριτηρίων, για την αξιολόγηση της διατηρήσιμης σύγκλισης, λαμβάνονται επίσης υπόψη ορισμένοι άλλοι παράγοντες, όπως η κατάσταση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, οι εξελίξεις του μοναδιαίου κόστους εργασίας και άλλων βασικών μακροοικονομικών δεικτών.

Νομική σύγκλιση:

Η εθνική νομοθεσία πρέπει να είναι συμβατή με τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

2.2. Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΖΩΝΗ

2.2.1. Ιστορική αναδρομή σύνδεσης της Κυπριακής Λίρας με ξένα νομίσματα:

Κατά τη περίοδο 1960-1972 η κυπριακή λίρα ήταν συνδεδεμένη με την αγγλική λίρα. Το 1879, δηλαδή σύντομα μετά που οι Βρετανοί ανέλαβαν τη διοίκηση της Κύπρου από τους Οθωμανούς, εισήγαγαν την κυπριακή λίρα που ορίστηκε να έχει ακριβώς την ίδια αξία με τη βρετανική λίρα. Αυτή η ισοτιμία ίσχυε μέχρι το 1960 που η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος και συνεχίστηκε ανεπίσημα μέχρι και το 1971 που η αξία της βρετανικής λίρας άρχισε να ολισθαίνει.

Η κυπριακή λίρα αρχικά χωρίστηκε σε 20 σελίνια όπως χωριζόταν και η βρετανική, αλλά το κάθε σελίνι σε 9 γρόσια παρέχοντας έτσι μια σύνδεση με την τουρκική λίρα η οποία χρησιμοποιείτο στο νησί μέχρι εκείνη τη στιγμή και χωριζόταν (όπως και σήμερα) σε 100 γρόσια. Τέλος, το κάθε γρόσι χωριζόταν σε 40 παράδες. Το 1955 αποφασίστηκε η χρήση του μετρικού συστήματος στο νόμισμα της Κύπρου κι έτσι καταργήθηκαν τα σελίνια και τα γρόσια (οι παράδες είχαν πια χάσει την αξία τους) και η λίρα χωρίστηκε σε 1000 μιλς. Τότε ο κόσμος ονόμασε το κέρμα των 5 μιλς γρόσι και το κέρμα των 50 μιλς σελίνι. Το 1983 αποφασίστηκε η λίρα να χωριστεί σε 100 σεντ αφού το 1 μιλς είχε πια ασήμαντη αξία. Το μικρότερο κέρμα σε χρήση τότε ήταν εκείνο των 5 μιλς που αντικαταστάθηκε με κέρμα του ½ σεντ το οποίο και σύντομα καταργήθηκε. Τα κέρματα που οι αξίες τους αναγράφονται σε μιλς δε μπορούν πια να χρησιμοποιούνται στην αγορά. (λόγω στενών σχέσεων κ.λ.π. –πρόσθεσε αν μπορείς λίγες λεπτομέρειες για να αντιλαμβάνεται ο αναγνώστης γιατί...). Μετά από την κατάρρευση του συστήματος σταθερών συναλλαγών ισοτιμιών "Bretton Woods" το 1972, η κυπριακή λίρα συνδέθηκε με το δολάριο για σύντομη χρονική περίοδο. Στη συνέχεια συνδέθηκε κατά την περίοδο 1973-1984, με ένα καλάθι νομισμάτων σταθμισμένο στη βάση προέλευσης των εισαγωγών, ενώ για την περίοδο 1984-1992 συνδέθηκε με ένα καλάθι νομισμάτων σταθμισμένο στη βάση της γεωγραφικής δομής του εμπορίου της Κύπρου. Στις 19 Ιουνίου 1992, η Κυπριακή λίρα συνδέθηκε με το ecu με κεντρική ισοτιμία 1CYP = 1,7086 ecu και περιθώρια διακύμανσης $\pm 2,25\%$. Παρόλο που η σύνδεση με το ecu δεν αντικατόπτριζε πλήρως τη γεωγραφική δομή του εμπορίου της Κύπρου, εντούτοις η

μονομερής σύνδεση της λίρας με το ευρωπαϊκό νόμισμα αποτελούσε ένα σημαντικό καταλύτη για τις προσπάθειες ενίσχυσης της σύνδεσης της Κυπριακής οικονομίας με τις ευρωπαϊκές οικονομίες. Επιπλέον, η σύνδεση της Κυπριακής λίρας με το ecu συνείσφερε και στη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας της Κύπρου και κατ'επέκταση τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της Κυπριακής οικονομίας.

Την 1^η Ιανουαρίου 1999, μετά από πολύχρονη επιτυχημένη σύνδεση με το ecu η Κυπριακή λίρα συνδέθηκε με το ευρώ με την ίδια κεντρική ισοτιμία $1\text{CYP} = 1,7086$ ευρώ με την ίδια διακύμανση $\pm 2,25\%$. Την 1^η Ιανουαρίου 2001 οι Αρχές αποφάσισαν να διευρύνουν τα περιθώρια διακύμανσης στο $\pm 15\%$ λόγω της εντατικοποίησης της ελευθεροποίησης της διακίνησης κεφαλαίων και της συνεπακόλουθης αύξησης της πιθανότητας δυνητικά αποσταθεροποιητικών κερδοσκοπικών κινήσεων κεφαλαίων. Παράλληλα όμως τα στενότερα περιθώρια διακύμανσης $\pm 2,25\%$, διατηρήθηκαν ως ενδεικτικά ή ελάχιστα περιθώρια έτσι ώστε να διατηρηθεί η σταθερότητα στις πληθωριστικές προσδοκίες. Η διεύρυνση του περιθωρίου διακύμανσης στο $\pm 15\%$ συνέπεσε με την εφαρμογή δυο πολύ σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομία της Κύπρου. Πρώτο της κατάργησης του προβλεπόμενου από το νόμο ανώτατου ύψους επιτοκίου και δεύτερον της εισαγωγής νέας διαδικασίας καθορισμού της ισοτιμίας της κυπριακής λίρας με βασικά διεθνή νομίσματα. Η διαδικασία Fixing όπως αποκαλείται και όπως προανέφερα.

Λόγω των εξελίξεων που προηγήθηκαν κατά το 2001, η Κεντρική Τράπεζα αποφάσισε στις 13 Αυγούστου 2001, να καταργήσει τα στενότερα περιθώρια διακύμανσης $\pm 2,25\%$, και από τότε ισχύουν μόνο τα περιθώρια $\pm 15\%$. Συγκεκριμένα, η κατάργηση των περιορισμών στο μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο δανεισμό σε ξένο νόμισμα από μόνιμους κατοίκους Κύπρου την 1^η Ιανουαρίου 2001, ώθησε ιδιώτες και επιχειρήσεις στο δανεισμό σε ξένο νόμισμα, κυρίως ευρώ, εκμεταλλευόμενοι τη διαφορά επιτοκίου μεταξύ δανεισμού σε ευρώ και κυπριακής λίρας. Το γεγονός αυτό δημιούργησε πιέσεις ανατιμήσεις στην συναλλαγματική ισοτιμία και έθετε επίσης σε συναλλαγματικό κίνδυνο τους δανειζόμενους σε ξένο νόμισμα.

Η απόφαση για κατάργηση των στενότερων περιθωρίων διακύμανσης της κυπριακής λίρας, λήφθηκε ταυτόχρονα με απόφαση για μείωση του επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης. Αυτό θεωρήθηκε απαραίτητο για την αντιμετώπιση των αναμενόμενων αρνητικών επιπτώσεων στην Κυπριακή οικονομία από την κάμψη της διεθνούς οικονομίας το 2001. Η μείωση αυτή συνέτεινε επίσης στη σμίκρυνση της διαφοράς μεταξύ του επιτοκίου δανεισμού σε ευρώ και κυπριακής λίρας, και ως επακόλουθο, η τάση δανεισμού από Κύπριους σε ξένο νόμισμα μειώθηκε αισθητά.

Τα επιτόκια μειώθηκαν περαιτέρω το Σεπτέμβριο και το Νοέμβριο του 2001 κατά 50 μονάδες βάσης την κάθε φορά, ως επακόλουθο των γεγονότων που ακολούθησαν μετά την τρομοκρατική ενέργεια της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001.

Την 1^η Μαΐου 2004, η Κύπρος έγινε πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συμμόρφωση στο ευρωπαϊκό κεντημένο που προηγήθηκε της ένταξης περιλάμβανε μεταξύ άλλων την ελευθεροποίηση του λογαριασμού κεφαλαίων, η οποία έγινε ομαλά χωρίς να προκληθούν πιέσεις στην ισοτιμία της Κυπριακής λίρας. Μόνη εξαίρεση κάποιες ανυπόστατες φήμες που ήθελαν την Κυπριακή λίρα να υποτιμάται αμέσως μετά την ένταξη, οι οποίες οφείλονταν κυρίως στο έντονο φορτισμένο κλίμα εκείνων των ημερών που προηγήθηκαν και ακολούθησαν λόγω του δημοψηφίσματος για την λύση του Κυπριακού προβλήματος της 24^{ης} Απριλίου 2004. Η κεντρική τράπεζα δεν έμεινε άπραχτη στο γεγονός αυτό, αντέδρασε στις φήμες αυτές αυξάνοντας τα επιτόκια κατά 100 μονάδες βάσης, αλλά και με ανακοίνωση του διοικητή.

Τα επιτόκια κρατήθηκαν σταθερά για περίπου δέκα μήνες, ως αποτέλεσμα των εγχώριων αλλά και των διεθνών εξελίξεων. Κατά τους τελευταίους έξι μήνες του 2004, η κυπριακή οικονομία παρουσίασε σημάδια ανάκαμψης, παρά τη σημαντική αύξηση στην τιμή πετρελαίου, που είχε αρνητικές επιπτώσεις στον πληθωρισμό. Το Φεβρουάριο 2005 η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής αποφάσισε την μείωση των επιτοκίων κατά 25 μονάδες βάσης μετά και την περαιτέρω Δημοσιονομική εξυγίανση.

Στις 2 Μαΐου το κυπριακό νόμισμα, η λίρα, εντάχθηκε στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ) II, με κεντρική ισοτιμία $\text{ΛΚ}\text{£}1 = \text{€}1,7086$ ή $\text{€}1 = \text{ΛΚ}0,585274$ και με περιθώρια διακύμανσης $\pm 15\%$. Πρέπει να σημειωθεί ότι, τόσο η κεντρική ισοτιμία όσο και τα περιθώρια διακύμανσης είναι αυτά που ίσχυαν και πριν από την επίσημη ένταξη μας στο ΜΣΙ II.

2.2.2. Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) και τα στάδια που προηγήθηκαν μέχρι την πλήρη υλοποίηση της.

Ως Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) εννοείται η διαδικασία που αποβλέπει στην εναρμόνιση των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο την εφαρμογή ενιαίου νομίσματος, του ευρώ. Η ONE υπήρξε το αντικείμενο μιας Διακυβερνητικής Διάσκεψης (ΔΔ) που πραγματοποιήθηκε στο Μάαστριχ τον Δεκέμβριο του 1991. Η υλοποίηση της ONE πραγματοποιήθηκε σε τρία στάδια:

- **1ο στάδιο (από την 1η Ιουλίου 1990 έως την 31η Δεκεμβρίου 1993):**

σ' αυτό το στάδιο πραγματοποιείται η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων ανάμεσα στα κράτη μέλη, η ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και η συνεργασία μεταξύ των κεντρικών τραπεζών αυξάνεται.

- **2ο στάδιο (από την 1η Ιανουαρίου 1994 έως την 31η Δεκεμβρίου 1998):** Τον Ιανουάριο του 2004 δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ΕΝΙ) και θεσπίζονται νέες διαδικασίες για την παρακολούθηση των οικονομικών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και την ενθάρρυνση σύγκλισης μεταξύ τους.

Για να εξασφαλιστεί η σταθερή σύγκλιση που απαιτείται για την υλοποίηση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE), η συνθήκη καθόρισε πέντε κριτήρια σύγκλισης τα οποία κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να τηρήσει για να είναι σε θέση να συμμετάσχει στο τρίτο στάδιο της ONE και επομένως να εισαγάγει το ευρώ. Η εξέταση της τήρησης αυτών των κριτηρίων σύγκλισης γίνεται βάσει εκθέσεων της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Τα κριτήρια αυτά είναι τα εξής:

- 1ον. Ο λόγος του δημόσιου ελλείμματος προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3%·
- 2ον. Ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60%·
- 3ον. Ο βαθμός σταθερότητας των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού (που παρατηρείται κατά τη διάρκεια περιόδου ενός έτους πριν από την εξέταση), δεν πρέπει να υπερβαίνει κατά περισσότερο από 1,5% το αντίστοιχο των τριών κρατών μελών που παρουσιάζουν τα καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά τη σταθερότητα των τιμών·
- 4ον. Το μακροπρόθεσμο μέσο ονομαστικό επιτόκιο, δεν πρέπει να υπερβαίνει κατά περισσότερο από 2% το επιτόκιο των τριών κρατών μελών που παρουσιάζουν τα καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά τη σταθερότητα των τιμών·
- 5ον. Τα φυσιολογικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπονται από το μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών πρέπει να τηρούνται, χωρίς ιδιαίτερες εντάσεις, τουλάχιστον κατά τα δύο τελευταία έτη πριν από την εξέταση.

Στόχος των κριτηρίων σύγκλισης είναι να εξασφαλιστεί ότι η οικονομική ανάπτυξη στο πλαίσιο της ONE είναι ισορροπημένη και δεν επιφέρει εντάσεις μεταξύ των κρατών μελών. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα κριτήρια που αφορούν το δημόσιο έλλειμμα και το δημόσιο χρέος πρέπει να συνεχίσουν να τηρούνται μετά την έναρξη ισχύος του τρίτου σταδίου της ONE (1η Ιανουαρίου 1999). Για το σκοπό αυτό, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ, τον Ιούνιο του 1997, εγκρίθηκε σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης. Αποτελεί το νομικό μέσο που επιτρέπει στα κράτη που ανήκουν στη ζώνη του ευρώ να συντονίσουν τις εθνικές δημοσιονομικές τους πολιτικές, αποφεύγοντας την εμφάνιση υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων.

- **3ο στάδιο (από την 1η Ιανουαρίου 1999):** κατά την ένταξη του τρίτου σταδίου τα 11 νομίσματα των συμμετέχουσων χωρών αντικαθίστανται από το ευρώ που

γίνεται το κοινό νόμισμα της Αυστρίας, του Βελγίου, της Φιλανδίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας, του Λουξεμβούργου, των κάτω χωρών, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας. Δύο χρόνια αργότερα, προσχώρησε και η Ελλάδα.

Τρία κράτη μέλη δεν υιοθέτησαν το κοινό νόμισμα: το Ηνωμένο Βασίλειο και η Δανία, χώρες για τις οποίες ισχύει η ρήτρα εξαίρεσης «opt-out», καθώς και η Σουηδία που δεν εισήγαγε το ευρώ κατόπιν δημοψηφίσματος με αρνητικό αποτέλεσμα τον Σεπτέμβριο του 2003.

Την 1η Ιανουαρίου 2002, τίθενται σε κυκλοφορία στα κράτη μέλη τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα του ευρώ, έτσι αρχίζει μια περίοδος απόσυρσης των χαρτονομισμάτων και κερμάτων των εθνικών νομισμάτων. Στις 28 Φεβρουαρίου 2002, έληξε αυτή η μεταβατική φάση της ταυτόχρονης κυκλοφορίας των παλαιών νομισμάτων και του ευρώ και από τότε μόνο το ευρώ είναι το νόμιμο νόμισμα στις χώρες που συμμετέχουν στο ευρώ.

Οι προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν για την εξασφάλιση της επιτυχίας της ΟΝΕ μακροπρόθεσμα είναι η συνέχιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης και ο πιο στενός συντονισμός των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών. Γι' αυτό, το ευρωπαϊκό Σύνταγμα, το οποίο βρίσκεται στο στάδιο της κύρωσης, προβλέπει τη δυνατότητα στενότερου συντονισμού των κρατών μελών της ζώνης ευρώ.

2.2.3. Ένταξη της Κύπρου στην ΟΝΕ (Οικονομική Νομισματική Ένωση) και ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου στην εισαγωγή του νέου νομίσματος.⁴

Εφόσον ενταχθεί η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου στην ευρωζώνη, δεν θα χαράσσει πλέον αυτόνομη νομισματική πολιτική, κάτι που ίσχυε μέχρι τώρα, αλλά θα συμμετέχει μαζί με τις υπόλοιπες χώρες που είναι ήδη ενταγμένες, για την χάραξη και εφαρμογή της ενιαίας

Πηγές: Υπουργείο Οικονομικών Κύπρου

Κεντρική Τράπεζα Κύπρου

νομισματικής πολιτικής που αποφασίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Οι αποφάσεις νομισματικής πολιτικής λαμβάνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, στο οποίο θα συμμετέχει και ο Διοικητής της Κεντρική Τράπεζα Κύπρου μαζί και με τους υπόλοιπους Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των άλλων χωρών της ζώνης του ευρώ και τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Σε συνέντευξη που παραχώρησε ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου, κύριος Χριστόδουλος Χριστοδούλου, μετά την ολοκλήρωση της συνεδρίας της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής την 1/12/2006, έκανε κάποιες διευκρινήσεις όσον αφορά το ύψος του επιτοκίου και την ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ.

Σε ερώτηση που του υποβλήθηκε από δημοσιογράφο σχετικά με το γεγονός ότι εφόσον σε λίγους μήνες θα γίνει η ένταξη, κατά πόσο επιβάλλεται πριν από την εισδοχή μας και την μετάβαση από την κυπριακή λίρα στο ευρώ να συγκλίνουμε με το επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο ίδιος έκανε μια σημαντική διευκρίνιση. Υπάρχει είπε, μια διάφορα μεταξύ της σύγκλισης και της ταύτισης των επιτοκίων. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και συγκεκριμένα η Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής ενεργεί με συνέπεια και σταθερότητα προς την κατεύθυνση της σταδιακής σύγκλισης, ούτως ώστε να υπάρχει μικρό περιθώριο προτού κάνει την ταύτιση. Θεωρεί είπε πως η σύγκλιση βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο. Η ταύτιση των επιτοκίων όμως από χρονικής πλευράς θα εξαρτηθεί και από τις κινήσεις που θα κάνει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, δηλαδή κατά πόσο στις προσεχείς συνεδριάσεις της θα προβεί σε περαιτέρω αυξήσεις και σε ποιο βαθμό θα αυξήσει τα επιτόκια της. Ήδη το βασικό επιτόκιο, *repo rate*, σε εμάς είναι 4,5%, στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι 3,25% και οι επόμενες κινήσεις μας, πέραν από άλλα κριτήρια που λαμβάνουμε υπόψη, θα εξαρτηθούν από το ποιες θα είναι οι προσεχείς αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Ρωτήθηκε στην συνέχεια όπως ήταν αναμενόμενο, που πιστεύει ότι σύμφωνα με όσα εκτιμώνται στην Ευρωπαϊκή ένωση, ότι θα κινηθεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και σ' αυτό απάντησε πώς είναι πολύ δύσκολο να προβλέψει κανείς. Έκείνο που μπορώ να πω, είτε στη συνέχεια ο κύριος Χριστοδούλου, είναι ότι οι αναλυτές που κάνουν δηλώσεις και θεωρούνται έγκυροι, προβλέπουν ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα προβεί πριν το τέλος του χρόνου, δηλαδή στη προσεχή της συνεδρία, σε αύξηση κατά 25 μονάδες βάσης και ότι μέχρι τα μέσα του επόμενου έτους θα προβεί και σε άλλες 50 μονάδες βάσης περαιτέρω αύξηση των επιτοκίων της. Όμως αυτά είναι προβλέψεις αναλυτών και κανείς δεν μπορεί να προδικάσει τις αποφάσεις ή να προβλέψει με βεβαιότητα ποιες θα είναι οι αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Ως νομισματική αρχή της χώρας, η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου έχει ουσιαστική ευθύνη, μαζί με το Υπουργείο Οικονομικών, για την υιοθέτηση του ευρώ. Η ευθύνη αυτή, προέρχεται επίσης και από τις νομικά καθορισμένες αρμοδιότητές της για την έκδοση νομίσματος και για την εποπτεία των τραπεζών και των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών στην Κύπρο.

Με κύριο σκοπό την επιτυχή υιοθέτηση του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2008 και στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου προετοιμάζεται πυρετωδώς έχοντας θέσει κάποιους σημαντικούς άξονες για να μπορέσει να πετύχει τον σκοπό αυτό. Στις προσπάθειες της περιλαμβάνονται η ομαλή απόσυρση της κυπριακής λίρας και η εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ, όπως επίσης και κατάλληλη προετοιμασία των χρηματοοικονομικών οργανισμών για τη μετάβαση στο νέο νόμισμα.

Η έγκαιρη ενημέρωση και πληροφόρηση του κοινού για τις αξίες, τα χαρακτηριστικά ασφάλειας και άλλα τεχνικά χαρακτηριστικά του νέου νομίσματος και τις βασικές πτυχές της εισαγωγής του, είναι ένας άλλος άξονας που εστιάζει η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου, ο οποίος είναι αρκετά σημαντικός και πρέπει να δοθεί σ' αυτόν μεγάλη έμφαση. Έρευνα που έχει κάνει το ιδιωτικό κολέγιο Cyprus College, για λογαριασμό της Κεντρικής

Τράπεζας το 2005 αναφέρει τις απόψεις του κοινού για την υιοθέτηση του ευρώ. Στην έρευνά αυτή αναφέρονται στατιστικά στοιχεία όπως τα πιο κάτω:

- Ενδιαφέρον για το ευρώ = 73%
- Πιστεύουν ότι θα έχει θετική επίπτωση στην οικονομία της χώρας = 36%
- Πιστεύουν ότι θα έχει θετική επίπτωση στην προσωπική τους ζωή = 40%
- Μόνο 26% επιθυμεί υιοθέτηση του ευρώ το συντομότερο δυνατόν
- Έχουν ήδη χρησιμοποιήσει ευρώ = 80%
- Περίπου το 50% γνωρίζει κατά προσέγγιση την αξία του Ευρώ
- Καλά πληροφορημένο για το ευρώ δηλώνει το 43% (ποσοστό που την συγκεκριμένη περίοδο θεωρήθηκε ικανοποιητικό)
- Υποστήριξη προς το ευρώ είναι μεγαλύτερη από μορφωμένα άτομα & ψηλά αμειβόμενους – μικρότερη από χαμηλά αμειβόμενους, γυναίκες, αγρότες και άλλα.
- Συγκεκριμένα στην έρευνα του Δεκεμβρίου 2005, ανάμεσα στα άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση και τα ανώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα, ο βαθμός ενδιαφέροντος ξεπερνά το 90%
- Ανησυχίες σχετικά με τις επιδράσεις στις τιμές
- Φόβος για αισχροκέρδεια κατά τη μετατροπή των τιμών από λίρες σε ευρώ.

2.2.4. Οργανωτική δομή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου όσον αφορά την υιοθέτηση του ευρώ.⁵

Η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου συμμετέχει στην Εθνική Συμβουλευτική Επιτροπή, στη Συντονιστική Επιτροπή Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου του Υπουργείου Οικονομικών καθώς και στην Κοινή Επικοινωνιακή Επιτροπή.

Εθνική Συμβουλευτική Επιτροπή: Πρόεδρος είναι ο Υπουργός Οικονομικών. Συμμετέχουν σ' αυτήν ο Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας & Τουρισμού, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας και δυο μέλη της Κεντρικής Τράπεζας, συνήθως είναι ο Σύμβουλος Διοικητή και Λειτουργός, αρμόδιος για θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυο μέλη από Υπ. Οικονομικών: ο Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Οικονομικών και Διευθυντής, αρμόδιος για θέματα ευρώ, όπως επίσης και άλλοι φορείς όπως η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, η Γενική Εισαγγελία, ο Σύνδεσμος Εμπορικών Τραπεζών, οι Σύνδεσμοι Λογιστών, Δικηγόρων, Καταναλωτών, το Τμήμα Συνεργατικής Ανάπτυξης, ο ΚΕΒΕ, ο ΟΕΒ, Εργατικές Οργανώσεις, Αγροτικές Οργανώσεις, Τοπικές Αρχές, Ημικρατικοί Οργανισμοί και άλλοι πολλοί. Συνέρχεται περίπου δυο φορές τον χρόνο και στις αρμοδιότητες της περιλαμβάνεται η Εθνική στρατηγική – Ενημέρωση – Εισηγήσεις, η Παρακολούθηση της προόδου στην υλοποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου όπως επίσης και η διαμόρφωση εισηγήσεων για διαφοροποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου.

Συντονιστική Επιτροπή Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου του Υπουργείου Οικονομικών: Προεδρεύετε από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου και απαρτίζεται από τέσσερα ανώτερα στελέχη της Κεντρικής Τράπεζας: τον σύμβουλο Διοικητή, τους δυο προέδρους των επιτροπών της Κεντρικής Τράπεζας που ανάφερα πιο πάνω, τεχνικής και επικοινωνιακής, και τον λειτουργό αρμόδιο για θέματα ευρωπαϊκής ένωσης. Επίσης στην επιτροπή αυτή συμμετέχουν και πέντε μέλη από το Υπουργείο Οικονομικών. Ο γενικός Διευθυντής, ο γενικός λογιστής, οι δυο πρόεδροι των αρμόδιων Επιτροπών του

Υπουργείου Οικονομικών, αντίστοιχων με εκείνες της Κεντρικής Τράπεζας, ο διευθυντής, αρμόδιος για θέματα ευρώ καθώς και ένα άτομο από το υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Υ.Ε.Β.&Τ.), Γενικός Διευθυντής.

Αρμοδιότητες της πιο πάνω επιτροπής είναι ο λεπτομερής σχεδιασμός του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, η υποβολή ενημερωτικών εκθέσεων προόδου για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης στην Εθνική Συντονιστική Επιτροπή, Παρακολούθηση και καθοδήγηση των εργασιών των Τεχνικών Επιτροπών και ιεράρχηση προτεραιοτήτων, Συντονισμός και συνεργασία μεταξύ Υπουργείου Οικονομικών και Κεντρικής Τράπεζας καθώς και οι διάφορες επαφές με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και Χώρες Μέλη της Ευρωζώνης.

Κοινή Επικοινωνιακή Επιτροπή: Πρόεδρος της είναι ο διευθυντής, αρμόδιος για θέματα ευρώ του Υπουργείου Οικονομικών και ως επιτροπή απαρτίζεται από τρία μέλη από το Υπουργείο Οικονομικών, ένα από το Γραφείο Τύπου & Πληροφοριών ένα μέλος από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, τέσσερα μέλη από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και τον επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο. Ανάμεσα στις αρμοδιότητες της είναι η διαμόρφωση και υλοποίηση της στρατηγικής για την επικοινωνιακή πολιτική και συντονισμός και συνεργασία μεταξύ Υπουργείου Οικονομικών και Κεντρικής Τράπεζας, ανάλογα φυσικά με τις αρμοδιότητες του κάθε οργανισμού.

Έχουν, επίσης, συσταθεί και δραστηριοποιηθεί τρεις ειδικές επιτροπές στην Κεντρική Τράπεζα Κύπρου όπου τα μέλη των οποίων διορίστηκαν από το Διοικητή στις 18 Ιανουαρίου 2005. Οι επιτροπές αυτές είναι:

- Συντονιστική Επιτροπή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου για την εισαγωγή του ευρώ. Απαρτίζεται από ανώτερα στελέχη της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου και προεδρεύετε από το Διοικητή.

- Τεχνική Επιτροπή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου. Συντονίζει και προωθεί τα τεχνικά θέματα για τη μετάβαση από τη λίρα στο ευρώ, με τη συμμετοχή εκπροσώπων όλων των διευθύνσεων της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου
- Επικοινωνιακή Επιτροπή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου. Συνεργάζεται με την Κοινή Επικοινωνιακή Επιτροπή, ιδίως για τον καταρτισμό και την υλοποίηση του εθνικού στρατηγικού σχεδίου επικοινωνίας για την υιοθέτηση του ευρώ

Στελέχη της ΚΤΚ συμμετέχουν επίσης σε επιτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, οι οποίες ασχολούνται με θέματα σχετικά με την υιοθέτηση του ευρώ.

Πηγές: Υπουργείο Οικονομικών Κύπρου.

2.2.5. Ημερομηνίες χρονοδιαγράμματος εισαγωγής του ευρώ

- ❖ Ως ημερομηνία στόχος για ένταξη της Κύπρου στην ευρωζώνη έχει τεθεί η 1η Ιανουαρίου 2008 (σύμφωνα με επίσημη απόφαση του υπουργικού συμβουλίου στις 2 Νοεμβρίου του 2005). Αναφέρεται ότι ο καθορισμός της ημερομηνίας υιοθέτησης του ευρώ δεν αποτελεί αντικείμενο μονομερούς απόφασης της Κύπρου, αφού τελικά, αποφασίζεται από το συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα πλαίσια της προετοιμασίας τους, όμως, τα κράτη μέλη της ΕΕ οφείλουν να θέσουν μια στοχευόμενη ημερομηνία εισαγωγής του ευρώ.
- ❖ Εντός του πρώτου εξάμηνου του 2006 τερματίζεται η διαδικασία υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος για την Κύπρο, αφού το όριο του 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) θα έχει ικανοποιηθεί με την επισημοποίηση των στατιστικών στοιχείων των δημόσιων οικονομικών του 2005, τα οποία καταδεικνύουν έλλειμμα της τάξης του 2,4% του ΑΕΠ.

- ❖ Στα μέσα του 2007 τα θεσμικά όργανα της ΕΕ αναμένεται να άρουν την παρέκκλιση για την Κύπρο ως προς την υιοθέτηση του ευρώ, εφόσον γίνει αποδεκτή η θέση για κυπριακή ένταξη στην ευρωζώνη το 2008. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την Συνθήκη προσχώρησης, τα νέα κράτη μέλη της ΕΕ συμμετέχουν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) ως κράτη μέλη με παρέκκλιση. Αυτό σημαίνει ότι οφείλουν να υιοθετήσουν το ευρώ εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, αφού ικανοποιήσουν τα κριτήρια σύγκλισης.

- ❖ Έξι περίπου μήνες πριν από την ημερομηνία ένταξης της χώρας στην ευρωζώνη, τα θεσμικά κοινοτικά όργανα θα καθορίσουν την αμετάκλητη ισοτιμία της λίρας έναντι του ευρώ, δηλωθεί θα κλειδωθεί η ισοτιμία μεταξύ των δυο νομισμάτων. Η ισχύς της αμετάκλητης ισοτιμίας θα είναι από την 1η Ιανουαρίου 2008. Διευκρινίζεται ότι για την εξάμηνη αυτή περίοδο μεταξύ «κλειδώματος» της ισοτιμίας και της ημερομηνίας υιοθέτησης του ευρώ στην Κύπρο, θα εξακολουθήσει η διαπραγμάτευση της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ.

- ❖ Η διπλή αναγραφή των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών θα υπάρξει το πιθανότερο κατά το εξάμηνο πριν και το εξάμηνο μετά την ημερομηνία ένταξης στην ευρωζώνη (μέγιστη περίοδος 1 έτους). Συνεπώς υπό την υπόθεση ότι η ένταξη θα επιτευχθεί κατά την 1η Ιανουαρίου 2008, ως ο στόχος που έχει τεθεί, η υποχρεωτική περίοδος διπλής αναγραφής των τιμών θα διαρκέσει από τον Ιούλιο του 2007 μέχρι το τέλος Ιουνίου του 2008. Το Υπουργείο Οικονομικών και Η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου, έχουν ήδη γνωστοποιήσει στους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες, ότι όσοι από αυτούς το επιθυμούν, έχουν την δυνατότητα να αναγράφουν στα τιμολόγια και έντυπα πωλήσεως τους το συνολικό ποσό σε ευρώ εκτός από το κυπριακό νόμισμα.
Σύμφωνα όμως τόσο με τις υποδείξεις του Υπουργείου Οικονομικών όσο και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, όσοι επιχειρηματίες προβούν εθελοντικά στην υιοθέτηση αυτής της πρακτικής, θα πρέπει να αναπροσαρμόζουν την ισοτιμία μετατροπής των λιρών σε ευρώ σε εβδομαδιαία βάση, λαμβάνοντας υπόψη την ισοτιμία της εκάστοτε προηγούμενης Παρασκευής όπως αυτή θα δημοσιεύεται

από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου. Η πρακτική αυτή αποσκοπεί στην ομοιομορφία παρουσίασης των τιμών και την όσο το δυνατό καλύτερη παρουσίαση της αντικειμενικής πραγματικότητας όσον αφορά στις τιμές των αγαθών.

- ❖ Υιοθέτηση του ευρώ σε φυσική μορφή τον Ιανουάριο του 2008, ως νόμιμα κυκλοφορούν χρήμα στην Κυπριακή Δημοκρατία.

2.2.6. Μετατροπή των τιμών σε ευρώ

Σύμφωνα με το νομοσχέδιο με τίτλο «περί της υιοθέτησης του ευρώ νόμος του 2006», η Κυπριακή δημοκρατία είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συμμετέχει στη Οικονομική και Νομισματική Ένωση ως κράτος μέλος με παρέκκλιση κατά την έννοια του άρθρου 122 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Κατά την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου αναφέρεται η κατάργηση της εν λόγω παρέκκλισης όπως επίσης και ότι το ευρώ θα αντικαταστήσει την κυπριακή λίρα ως νόμισμα της κυπριακής δημοκρατίας, σύμφωνα με τις πρόνοιες των κανονισμών 1103/97, 974/98 και 2866/98. Επίσης σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 123 της ίδιας συνθήκης, το συμβούλιο θεσπίζει την αμετάκλητη συναλλαγματική ισοτιμία με την οποία το ευρώ θα αντικαταστήσει την λίρα.

Η βουλή των αντιπρόσωπων ψηφίζει το πιο πάνω νομοσχέδιο με τίτλο «Νόμος που ρυθμίζει θέματα συναφή με την υιοθέτηση του ευρώ και την ομαλή μετάβαση από την κυπριακή λίρα στο ευρώ»

Σκοπός του νόμου αυτού είναι η εισαγωγή νομοθετικών διατάξεων για την ρύθμιση συναφών θεμάτων προς την αντικατάσταση της λίρας από το ευρώ όπως επίσης και την διευκόλυνση της ομαλής μετάβασης από το ένα νόμισμα στο άλλο.

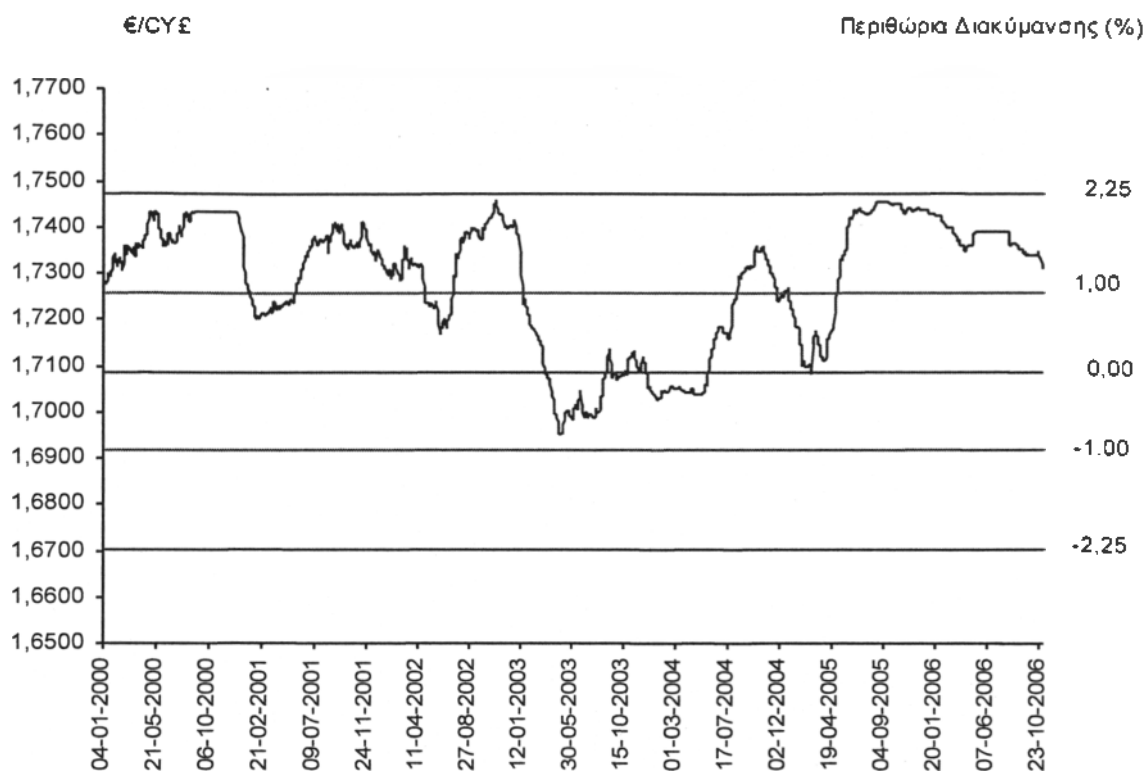
Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καθορίσει συγκεκριμένους κανόνες για την μετατροπή των εθνικών νομισμάτων σε ευρώ προς αποφυγή ενδεχομένων κερδοσκοπίας σε βάρος των καταναλωτών. Κανονισμοί υπάρχουν επίσης σε σχέση με το θέμα της στρογγυλοποίησης

των τιμών κατά την διάρκεια των υπολογισμών μετατροπής. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο έχει θεσπίσει ακριβείς κανόνες για την διασφάλιση της αμεροληψίας των στρογγυλοποιήσεων προς τα πάνω και προς τα κάτω. Οι συντελεστές της μετατροπής ευρώ / σε εθνικό νόμισμα περιλαμβάνουν 6 ψηφία.. Οι συντελεστές αυτοί είναι υποχρεωτικοί και δεν δύναται ούτε να μειωθούν, ούτε να διαφοροποιηθούν, ούτε να στρογγυλοποιηθούν. Πιο κάτω στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι αμετάκλητες καθορισμένες τιμές μετατροπής που διαμορφώθηκαν (κλειδωμένες τιμές) για τα διάφορα νομίσματα των χωρών της ζώνης του ευρώ, κατά την εισαγωγή του ευρώ στην κάθε χώρα:

1.	1 ευρώ	=	40,3399 Βελγικά Φράγκα
2.	1 ευρώ	=	1,95583 Γερμανικά Μάρκα
3.	1 ευρώ	=	340,750 Ελληνικές Δραχμές
4.	1 ευρώ	=	166,386 Ισπανικές Πεσέτες
5.	1 ευρώ	=	6,55957 Γαλλικά Φράγκα
6.	1 ευρώ	=	0,787564 Ιρλανδικές Λίρες
7.	1 ευρώ	=	40,3399 Φράγκα Λουξεμβούργου
8.	1 ευρώ	=	1936,27 Ιταλικές Λιρέτες
9.	1 ευρώ	=	13,7603 Αυστριακά Σελίνια
10.	1 ευρώ	=	200,482 Πορτογαλικά Εσκούδος
11.	1 ευρώ	=	5,94573 Φιλανδικά Μάρκα
12.	1 ευρώ	=	2,20371 Ολλανδικά Φιορίνια

Συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ έναντι της κυπριακής λίρα (μέση τιμή fixing)⁶

Σημείωση: Τα επίσημα περιθώρια διακύμανσης της κυπριακής λίρας έναντι του ευρώ είναι καθορισμένα $\pm 15\%$

2.2.7. Περίοδος παράλληλης κυκλοφορίας κυπριακών λιρών και ευρώ (1-31 Ιανουαρίου 2008)

Από την ημέρα υιοθέτησης του ευρώ (1η Ιανουαρίου 2008) τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ θα είναι το νομίμως κυκλοφορούν χρήμα στην Κύπρο, αντικαθιστώντας την κυπριακή λίρα. Όμως για περίοδο ενός μηνός (1-31 Ιανουαρίου 2008) τα

Πηγές: Κεντρική Τράπεζα Κύπρου

τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε κυπριακές λίρες δεν θα χάσουν την ιδιότητα του νομίμως κυκλοφορούντος χρήματος και θα συνεχίσουν να κυκλοφορούν παράλληλα με το ευρώ. Η διευθέτηση αυτή γίνεται για διευκόλυνση των συναλλαγών του κοινού και για την ομαλή μετάβαση από τη λίρα στο ευρώ.

Πιο συγκεκριμένα, στην περίοδο παράλληλης κυκλοφορίας (1-31 Ιανουαρίου 2008) μετρητά σε κυπριακές λίρες θα συνεχίσουν να κυκλοφορούν παράλληλα με το ευρώ και θα γίνονται αποδεκτά για πληρωμές. Όμως, οι πληρωμές με επιταγές, κάρτες ή άλλα μέσα εκτός των μετρητών θα γίνονται αποκλειστικά σε ευρώ από την 1η Ιανουαρίου, 2008. Οι επιχειρήσεις (π.χ. καταστήματα) αναμένεται ότι θα μπορούν να δίνουν ρέστα σε ευρώ (έστω και αν ο αγοραστής έχει πληρώσει με μετρητά σε λίρες). Οι αναλήψεις μετρητών από τις τράπεζες (ταμεία ή ΑΤΜ) θα γίνονται μόνο σε ευρώ. Το κοινό θα μπορεί επίσης να προμηθεύεται ευρώ από την ΚΤΚ.

Αναμένεται ότι στη διάρκεια της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας οι συναλλαγές με πληρωμή μετρητών σε λίρες θα μειώνονται με γοργό ρυθμό, ενώ οι συναλλαγές σε ευρώ θα αυξάνονται, έτσι ώστε μέχρι το τέλος της περιόδου αυτής να έχει, σε μεγάλο βαθμό, επιτευχθεί η μετάβαση από τη λίρα στο ευρώ.

Για περίοδο έξι μηνών από την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ, οι τράπεζες (και τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα) θα ανταλλάσσουν τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε κυπριακές λίρες με ευρώ, χωρίς χρέωση μέχρι £1.000 σε τραπεζογραμμάτια και £50 σε κέρματα ανά πρόσωπο. Η ΚΤΚ θα συνεχίσει να ανταλλάζει λίρες με ευρώ, χωρίς χρέωση, για μεν τα τραπεζογραμμάτια για περίοδο 10 ετών (μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2017) για δε τα κέρματα για περίοδο δύο ετών (μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2009).

Η ανταλλαγή θα γίνεται με βάση την τιμή μετατροπής της λίρας σε ευρώ η οποία θα καθορισθεί από τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για παράδειγμα, αν η τιμή μετατροπής καθορισθεί ως €1 = £0,585274, το ποσό των £100,00 θα ανταλλάσσεται με €170,86 (δηλαδή 100:0,585274).

2.2.8. Βασικές επιδιώξεις του εθνικού σχεδίου δράσης

Οι βασικές επιδιώξεις του Εθνικού Σχεδίου από τη λίρα στο ευρώ επικεντρώνονται στην έγκαιρη και ολοκληρωμένη προετοιμασία του δημόσιου τομέα, του χρηματοοικονομικού - τραπεζικού τομέα, του ιδιωτικού - επιχειρηματικού τομέα, καθώς και όλων των πολιτών που διαβιούν στην Κύπρο.

Σ' αυτά τα πλαίσια οι συγκεκριμένες επιδιώξεις είναι οι ακόλουθες :

- (α) Προετοιμασία της κυπριακής οικονομίας για αξιοποίηση των ευκαιριών και επιτυχή αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνεπάγεται η προδιαγραφόμενη ένταξη της Κύπρου στην ζώνη του ευρώ. Στα πλαίσια αυτά, εντάσσεται και η βασική στοχεύσει της Κυβέρνησης για λήψη αποτελεσματικών μέτρων για αντιμετώπιση του ενδεχόμενου αδικαιολόγητης αύξησης των τιμών, κατά τη μετατροπή τους από λίρες σε ευρώ.
- (β) Συστηματική παρακολούθηση και λήψη των κατάλληλων μέτρων για ικανοποίηση όλων των κριτηρίων σύγκλισης.
- (γ) Προώθηση της τεχνικής προετοιμασίας για την υιοθέτηση του ευρώ, περιλαμβανομένης της μετατροπής των λογιστικών και λογισμικών συστημάτων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, προσαρμογής του νομοθετικού πλαισίου, εισαγωγής του ευρώ σε φυσική μορφή. κ.λ.π
- (δ) Συστηματική, έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση όλων των πολιτών που διαβιούν στην Κύπρο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ενημέρωση των ευάλωτων ομάδων (vulnerable groups) καθώς και των Τουρκοκυπρίων.
- (ε) Στενή συνεργασία με τα αρμόδια θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.2.9. Καλές Πρακτικές για τη διευκόλυνση της μετάβασης στο Ευρώ

- Πρόωρη μετατροπή των τιμολογίων που εκδίδονται από τους κυριότερους οργανισμούς κοινής ωφελείας - παρέχει στους καταναλωτές "ορόσημα" όσον αφορά το ευρώ

- Διανομή στους μικροέμπορους συσκευών υπολογισμού του επιστρεπτέου στον πελάτη ποσού
- Αποστολή ειδημόνων που θα εξηγούν επιτόπου στους εμπόρους τις ρυθμίσεις για τη μετάβαση στο ευρώ
- Διάλογος όσον αφορά το ευρώ μεταξύ εργαζομένων και διοίκησης στο εσωτερικό των επιχειρήσεων
- Πρακτική εξάσκηση του ταμειακού προσωπικού όσον αφορά τον χειρισμό των χαρτονομισμάτων και κερμάτων ευρώ
- Επιστροφή χρημάτων στους πελάτες από τους εμπόρους αποκλειστικά σε ευρώ
- Διάθεση μετατροπέων στους πελάτες - η περίοδος διπλής κυκλοφορίας θα είναι προβληματική για τους εμπόρους διότι μπορούν να συμβούν πολλά λάθη. Για την ταχεία αντιμετώπιση των παραπόνων των πελατών θα ήταν καλό να διατίθενται μετατροπείς τους στα ταμεία
- Τοποθέτηση έντυπων πινάκων ή δίσκων μετατροπής στα καρότσια των μεγάλων υπεραγορών - θα δίνει στους πελάτες τις βασικές αξίες σε ευρώ τις πρώτες ημέρες υιοθέτησης του ευρώ και θα αποτελέσει χρήσιμο συμπλήρωμα της διπλής αναγραφής των τιμών
- Οργάνωσης από τις δημόσιες αρχές ή τα εμπορικά επιμελητήρια, εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ανακάλυψη πλαστών ευρώ, για εμπόρους

2.2.10. Οφέλη και προκλήσεις από την υιοθέτηση του ευρώ⁷

Σε συνέντευξη του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στο περιοδικό της ΕΤΥΚ «Ο Τραπεζικός», ο κύριος Χριστόδουλος Χριστοδούλου φάνηκε αρκετά καθησυχασμένος για την υιοθέτηση του νέου νομίσματος και όταν ρωτήθηκε κατά πόσο

Πηγές: Κεντρική Τράπεζα Κύπρου

Εφημερίδα «ΧΑΡΑΥΓΗ»

Περιοδικό «ο Τραπεζικός»

πιστεύει ότι η χώρα μας είναι έτοιμη για μια τόσο σημαντική αλλαγή όπως επίσης και αν έχει γίνει η κατάλληλη προετοιμασία, ανέφερε χαρακτηριστικά ότι σε σχέση με την προετοιμασία της κυπριακής οικονομίας, τόσο η τρέχουσα κατάσταση της όσο και η διαχρονική της επίδοση, μας επιτρέπουν να είμαστε αισιόδοξοι.

Με την υιοθέτηση του ευρώ η Κύπρος θα καταστεί μέλος της ομάδας των κρατών μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ (Eurogroup), η οποία αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη δύναμη και επιρροή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για τις διάφορες πολιτικές της ΕΕ. Επίσης, η ένταξη της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στο ευρωσύστημα αναμένεται να αναβαθμίσει το ρόλο της Κύπρου στα οικονομικά και νομισματικά δρώμενα της ΕΕ.

Ομαλή υιοθέτηση του ευρώ θα αποτελέσει επίτευγμα με θετικές επιπτώσεις στο κύρος, την αξιοπιστία και την ευρωστία της οικονομίας της χώρας μας. Αντίθετα, τυχόν αναβολή της ένταξης στη ζώνη του ευρώ θα θέσει εν αμφίβολων την αξιοπιστία της συναλλαγματικής και οικονομικής μας πολιτικής και συνέπειας, με δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις, ιδιαίτερα καθόσον αφορά την αξία της κυπριακής λίρας.

Οφέλη:

Η σύγκλιση των κυπριακών επιτοκίων με τα χαμηλότερα επιτόκια της ευρωζώνης και η συνεπαγόμενη μείωση του κόστους δανεισμού θα ωφελήσει τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις, το δημόσιο και γενικότερα την οικονομική μεγέθυνση.

Η εξουδετέρωση του συναλλαγματικού κινδύνου σε συναλλαγές σε ευρώ και η συνεπαγόμενη μείωση του κόστους συναλλαγών και της αβεβαιότητας θα έχει ευνοϊκές επιδράσεις στις επενδύσεις.

Η μεγαλύτερη διαφάνεια στις τιμές θα ενισχύσει τις συνθήκες ανταγωνισμού, γεγονός που θα ωφελήσει τα μέγιστα, ιδιαίτερα τους καταναλωτές. Οι Κύπριοι καταναλωτές θα μπορούν πλέον να συγκρίνουν άμεσα τις τιμές στην Κύπρο με εκείνες στο εξωτερικό, λαμβάνοντας τις βέλτιστες για τους ίδιους αποφάσεις. Οι Κύπριοι επιχειρηματίες θα μπορούν να αξιοποιούν καλύτερα τις ευκαιρίες της ενιαίας αγοράς.

Η ευκολότερη πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίων της ευρωζώνης θα διευρύνει το φάσμα των επιλογών επένδυσης και δανεισμού, ιδιαίτερα για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Η ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας και η περαιτέρω ενδυνάμωση του σταθερού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, λόγω της εμπέδωσης των συνθηκών σταθερότητας των τιμών, καθώς και η ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης των διεθνών αγορών και των επενδυτών στην κυπριακή οικονομία, με θετικές προεκτάσεις στο ισοζύγιο πληρωμών, αποτελούν έμμεσα, αλλά πολύ σημαντικά και ουσιαστικά οφέλη για την κυπριακή οικονομία.

Η συμμετοχή στη ζώνη του ευρώ ενδυναμώνει τα κίνητρα για προώθηση των απαιτούμενων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, την περαιτέρω εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών (που θα διευκολύνει την άσκηση ουσιαστικής κοινωνικής πολιτικής σε περιόδους αντίξωων οικονομικών συνθηκών) και τη μεγαλύτερη αξιοποίηση των στόχων και προγραμμάτων της ΕΕ.

Η υιοθέτηση του ευρώ ενισχύει τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας με ψηλούς ρυθμούς μεγέθυνσης και ποσοστά απασχόλησης σε συνθήκες κοινωνικής συνοχής.

Προκλήσεις:

Πρόκληση θα αποτελέσει η απώλεια της δυνατότητας άσκησης αυτόνομης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Θα πρέπει, όμως, να σημειωθεί ότι η Κύπρος ουδέποτε χρησιμοποίησε την ισοτιμία (υποτίμηση της λίρας) ως εργαλείο ανάκτησης ή ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, ακόμη και σε δύσκολες οικονομικές περιόδους (π.χ. μετά την τουρκική εισβολή και τον πόλεμο στον Κόλπο). Οπωσδήποτε, με την απώλεια της αυτόνομης νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής, το βάρος για προσαρμογές μετατοπίζεται ακόμη περισσότερο στη δημοσιονομική πολιτική.

Η αλλαγή νομίσματος αποτελεί ένα πολυσήμαντο και πολυδιάστατο έργο, στο οποίο εμπλέκονται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, όλοι οι πολίτες και τα οργανωμένα επαγγελματικά και κοινωνικά σύνολα του τόπου. Απαιτείται σημαντική προετοιμασία για την εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ, για την προσαρμογή

των λογιστικών και λογισμικών προγραμμάτων του επιχειρηματικού και του δημόσιου τομέα και για την απαραίτητη ενημερωτική εκστρατεία. Η προετοιμασία αυτή συνεπάγεται και οικονομικό κόστος. Ωστόσο, πρέπει εμφαντικά να τονιστεί ότι η επιτυχής υιοθέτηση του ευρώ καθιστά την ανάληψη του πιο πάνω κόστους αμελητέα μπροστά στα σημαντικά οφέλη από τις προοπτικές που διανοίγονται για την κυπριακή οικονομία, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

Με την υιοθέτηση του ευρώ, τυχόν αδυναμία συμμόρφωσης της Κύπρου με τους όρους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα θέτει τη χώρα μας σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, η οποία πλέον θα συνεπάγεται κυρώσεις σε περίπτωση μη ανταπόκρισης στις συστάσεις του Συμβουλίου για τη διόρθωση του ελλείμματος. Ωστόσο, θα πρέπει να τονιστεί ότι η υποχρέωση συμμόρφωσης με τις πρόνοιες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης υφίσταται, όπως και ο κίνδυνος να μπούμε στη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, ανεξάρτητα από το αν ενταχθούμε στη ζώνη του ευρώ ή όχι. Περαιτέρω, τονίζεται ότι, σε περίπτωση αδυναμίας συμμόρφωσης με τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, οι πέσεις σε πολιτικό επίπεδο, ιδίως για μια χώρα που δεν συμμετέχει στη ζώνη του ευρώ (περίπτωση στην οποία δεν προνοείται η επιβολή χρηματικών κυρώσεων), ενδέχεται να συνεπάγονται πιο οδυνηρό τίμημα για τη χώρα από την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Επιπλέον, η συναλλαγματική πολιτική της σταθερής ισοτιμίας που παραδοσιακά ακολουθεί η Κύπρος, σε ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων, εξυπακούει από μόνη της δημοσιονομική πειθαρχία, ανεξάρτητα από τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε διαφορετική περίπτωση θα κινδύνευε η σταθερότητα της λίρας.

Πρόκληση αποτελούν και οι επιπτώσεις στο γενικό επίπεδο των τιμών που θα μπορούσαν να αποδοθούν στη μετάβαση στο νέο νόμισμα και οι οποίες αναμένεται να είναι αμελητέες. Η υιοθέτηση του ευρώ από τις δώδεκα υφιστάμενες χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ είχε ελάχιστη αυξητική επίδραση στο ρυθμό πληθωρισμού της ευρωζώνης. Συγκεκριμένα, η επίδραση αυτή υπολογίστηκε από τη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) ότι ήταν μεταξύ του 0,1% και 0,3%. Η εμπειρία των κρατών μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ το 2002, κατέδειξε ωστόσο, την ύπαρξη κάποιου προβλήματος υπερβολικών αυξήσεων κατά την μετατροπή των αξιών σε

ορισμένα είδη καθημερινής χρήσης, ιδιαίτερα στις χώρες εκείνες όπου δεν λήφθηκαν τα κατάλληλα αποτρεπτικά μέτρα. Λόγω του προβλήματος αυτού δημιουργήθηκε η λανθασμένη αντίληψη στο κοινό περί σημαντικών αυξήσεων στο γενικό επίπεδο των τιμών. Στην περίπτωση της Κύπρου, ο κίνδυνος αυτός μετριάζεται σημαντικά από το γεγονός ότι η αξία της κυπριακής λίρας είναι πιο μεγάλη από το ευρώ ($£1 = 1,7086$ ευρώ). Επίσης, το γεγονός ότι οι Κύπριοι πολίτες είναι εξοικειωμένοι με το ευρώ αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για την εμφάνιση αυτού του προβλήματος. Επιπλέον, οι κυπριακές αρχές, έχοντας υπόψη και την εμπειρία άλλων χωρών, επεξεργάζονται από τώρα μέτρα για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου αύξησης των τιμών. Μεταξύ των μέτρων αυτών είναι η διπλή αναγραφή τιμών μερικούς μήνες πριν και μερικούς μήνες μετά την εισαγωγή του ευρώ, η δημιουργία επιτροπής παρακολούθησης της μετατροπής των τιμών καθώς και η εφαρμογή κώδικα σταθερότητας τιμών.

3. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα βασικά χαρακτηριστικά της κυπριακής οικονομίας όπως έχουν αναφερθεί, υποδηλώνουν ότι η Κύπρος έχει επιτύχει υψηλό βαθμό σύγκλισης με την οικονομία της ζώνης του ευρώ. Το υψηλό κατά κεφαλήν εισόδημα της Κύπρου, οι στενοί εμπορικοί της δεσμοί με τη ζώνη του ευρώ και η συνακόλουθη σημαντική συσχέτιση του οικονομικού της κύκλου με εκείνο της ζώνης του ευρώ, η σύγκλιση του επιπέδου τιμών, το εύρωστο χρηματοπιστωτικό σύστημα εξασφαλίζουν σε μεγάλο βαθμό το συγχρονισμό των οικονομικών εξελίξεων στην Κύπρο με εκείνες στη ζώνη του ευρώ.

Οι αρνητικές επιπτώσεις από τη υιοθέτηση του ευρώ είναι στην πλειοψηφία τους προσωρινές ή βραχυπρόθεσμες και αφορούν στην ουσία το κόστος προσαρμογής στο νέο νομισμα. Τα οφέλη ξεπερνούν σε σπουδαιότητα και υπερακοντίζουν, οποιασδήποτε δυσχερείς προκλήσεις που ενδεχομένως να χρειαστεί να αντιμετωπίσει η Κύπρος ως απόρροια της υιοθέτησης του ευρώ. Επίσης μεγάλο θα είναι και το όφελος στο πολιτικό επίπεδο, με την υιοθέτηση του ευρώ η Κύπρος θα καταστεί μέλος της ομάδας των χωρών της ζώνης του ευρώ, η οποία αποκτά συνεχώς μεγαλύτερη δύναμη και επιρροή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακόμα, σε περίπτωση μιας νέας πρωτοβουλίας των Ηνωμένων Εθνών για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος, η συμμετοχή της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ θα αποτελέσει καταλυτικό παράγοντα στις συνομιλίες για τις οικονομικές πτυχές της λύσης.

Αναμφίβολα η Κεντρική Τραπεζα της Κύπρου κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, τόσο σε ό,τι αφορά τη διάγνωση, δηλαδή τον εντοπισμό των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Κύπρος, όσο και σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων για την επίτευξη στόχων κάτω από συγκεκριμένες πολιτικές. Ωστόσο, στη δυναμική και ευέλικτη κυπριακή οικονομία, η οποία έχει επανειλημμένα αποδείξει την ικανότητα προσαρμογής της στις μεταβαλλόμενες διεθνείς οικονομικές συνθήκες, αυτό που πραγματικά προέχει είναι η απαρέγκλιτη εφαρμογή σωστών μέτρων και ρεαλιστικών πολιτικών. Απαιτείται όραμα και σύνεση, τόλμη και υπευθυνότητα, προκειμένου η χάραξη σχεδίων επί χάρτου να μετουσιωθεί σε θεμελιακά αναπτυξιακά έργα, ανεξαρτήτως πιέσεων και δυσχερειών ή και βραχυπρόθεσμου οικονομικού και πολιτικού κόστους.

Καταληκτικά λοιπόν, πιστεύω ότι η μετάβαση προς το ευρώ είναι προς το συμφέρον όχι μόνο των επιχειρήσεων αλλά και προς το συμφέρον ολόκληρης της χώρας.